

Gostilničarski Vestnik

Strokovno glasilo „Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani“ in „Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru“

Oglasi se računajo v oglasnem delu Din 0.75 od mm in stolpa, v tekstnem delu in na zadnji strani pa Din 1.— od mm in stolpa.

Telefon 2467.

Cek. rač. št. 11.430.

Štev. 7.—8.

Maribor, dne 30. avgusta 1932.

Leto II.

Kakšen bo finančni efekt novega trošarinskega zakona?

(Dalje.)

Razprava o tako važnem zakonu pa bi bila nepopolna, če bi ne dodali nekoliko besed tudi o tehnični strani zakona in o merodajnih in dejanskih motivih, ki so povzročili s takozakona.

Že prej smo omenili, da bi morala biti po namenu zakona trošarinska taksa nekako nadomestilo za državno in banovinsko trošarino na vino in žganje. Če hočemo biti torej dosledni, bi moral vsak točilec plačati na pavšalni troš. taksi tisti približni znesek, ki ga je plačal doslej kot državno in banovinsko trošarino na vino in žganje. Na ta način bi tvoril podlago za troš. takso vsaj kolikor-toliko zanesljivi račun; pravične povprečnine pa ni mogoče določiti na drug način, kakor na podlagi točnega računa.

Točilna taksa pa nikakor ne more služiti za podlago trošarinski povprečnini in to iz tehle razlogov:

Predvsem je točilna taksa, taksa za točenje pijač **torej za točilno pravico in ne taksa za količino iztočenih pijač.** Ta pravica točenja se ocenja, kakor razvidimo iz t. p. 62 taksnega zakona, višje za točilnice v večjih in nižje za točilnice v manjših krajih in je razvrščena vsled tega v tri kategorije: a), b) in c) in v vsaki teh treh kategorij zopet v 4 skupine. Res je sicer, da se uvrščajo točilci v skupine vsake kategorije v glavnem po količini iztočenih pijač, to pa vseh pijač, torej ne samo vina in žganja, ampak tudi piva in drugih žganih opojnih pijač; dalje pa je pri uvrstitvi merodajna tudi lega točilnice, vrsta in kakovost prostorov itd. Točilna taksa sama na sebi nam torej ni približno ne pove koliko **vina in žganja** je iztočil dotični točilec. Za odmero pavšalne trošarinske takse tvori tedaj podlago zgolj **pravica za točenje vina in žganja** ne glede na količino vina in žganja, ki jo gostilničar **dejansko** iztoči. S tem pa bide zakon finančnim interesom, pravici, zdravi pameti in logiki naravnost v obraz in iz te glavne pogreške zakona izvirajo take gorostasnosti, da se mora človek naravnost čuditi kako je kaj takega v pravni državi sploh mogoče.

V ilustracijo samo nekaj primerov:

Gostilničar A ima svojo gostilno na periferiji mesta Maribora ali Ljubljane, njegov sosed gostilničar B pa je oddaljen od njega 50 korakov, ne spada pa več v mesto, ampak je vaščan. Vzemimo dalje, da imata oba gostilni s približno enakim prometom in sta uvrščena v prvo skupino kategorij a) (letni točilni taksi 3.000 Din. o. d. n. 1.500 Din). Gostilničarju meščanu se predpiše v tem slučaju trošarinska taksa 24.000 Din, gostilničarju vaščanu pa 3.000 Din. Vprašamo: ali lahko toči gostilničar meščan svoje vino in žganje osemkrat dražje kakor njegov sosed gostilničar vaščan? Brezdvomno ne, ampak cene vina in žganja so in morajo biti v obeh gostilnah enake. Pa bo kdo ugovarjal, saj so tudi točilne takse različne. Je že res, da so različne, ampak ta razlika je v našem primeru samo **dva-kratna in ne osemkratna.** Drugi primer: Gostilna je izrazita pivarnica, gostilničar toči skoraj izključno pi-

vo, mora imeti pa na zalogi tudi nekaj vina in žganja za slučaj, če bi kak gost to zahteval. Tudi ta gostilničar mora plačati trošarinsko takso v polni višini ne glede na to, da ne znaša morda skozi celo leto niti kosmati izkupiček za vino in žganje toliko kakor trošarinska taksa.

In sedaj še k vinotočem pod vejo, ki jih smejo izvrševati samo vinogradniki, katere naj bi rešil ta zakon za primer dva vinogradnika — točilkon iz gospodarske krize. Vzemimo ca pod vejo — enega, ki je nekje na deželi prijavil za svoj vinotoč pod vejo 4 hl sadjevca in 4 hl vina, in onega v bližini Maribora, ki je prijavil za svoj vinotoč 80 hl vina. Kaj plača eden in kaj drugi? Prvi vinogradnik revež — in takih vinogradnikov točilcev je pretežna večina — plača: točilno takso 200 Din, **trošarinsko** takso tudi 200 Din, skupaj tedaj 400 Din. Drugi točilec pa plača istotako točilno takso 200 Din in troš. takso 200 Din, skupaj tedaj 400 Din. Prvi vinogradnik plača tedaj od litra vina 2 Din in drugi vinogradnik? Kako je bilo razmerje prej? Prej je plačal prvi vinogradnik: točilno takso 200 Din, državno trošarino od 400 letrov vina 200 Din in banovinsko 400 Din, skupaj tedaj 800 Din, drugi vinogradnik pa: točilno takso 200 dinarjev, državno trošarino na 8000 l vina 4000 Din in banovinsko 8000 dinarjev, skupaj tedaj 12.000 Din. Katero razmerje je pravičnejše in kaj sta dobili država in banovina prej in kaj dobivata za nadomestilo sedaj?

Mislimo, da bodo ti primeri zadoštovali, da si vsak razumen človek ustvari jasno sliko o skrajnih nedoslednostih in krivicah, ki jih vsebuje ta zakon v škodo države in banovine, pa tudi za gostilničarje in vinogradnike. Jasno je, da trošarinska taksa po svojem bistvu ni, in kakor smo dokazali, tudi ne more biti nadomestilo za državno in banovinsko trošarino, ampak da gre dejansko za **mnogokratno povišanje točilne takse.** To linearno povišano takso pa naj plačuje gostilničar, ki je ravnovsled ukinitve državne in banovinske trošarine na vino in žganje in prostega prometa s temi pijačami najbolj prizadet! Za nikogar toraj vino in žganje nista več trošarinski predmet, za gostilničarja pa naj velja izjema v obliki trošarinske takse! Ali naj apeliramo na logiko, ali zdravo pamet ali pravičnost, ali na kaj?

Kakor smo dokazali, so žrtve, ki jih prizadeva ta zakon državi, banovini, občinam in gostilničarjem, izredno težke in pogubne. Te žrtve pa bi bile upravičene, če bi bilo tako važni gospodarski panogi kakor je vinogradništvo, **dejansko** pomagano. Pri jurišanju na prejšnje predpise o trošarini na vino in žganje je služilo namreč kot glavno orožje geslo: vinogradniku treba pomagati, trošarina na vino in žganje pritiska na cene in povzroča, da vinogradnik svojega pridelka ne more vnovčiti po ceni, ki bi mu omogočala vsaj najskromnejšo existenco. To trditev smo slišali in čitali. Beseda, izgovorjena in pisana, pa ne izraža vedno tistega, kar si dotični dejansko misli, in tako se bomo, ker se nahaja že ves svet v krizi, tudi v vinogradniško krizo nekoliko ukvarjali.

Predvsem je vinogradniška kriza del agrarne krize, ta pa del obče gospodarske krize, če imamo sploh krizo, ker nekateri tudi trdijo, da krize sploh ni, ampak, da je sedanje gospodarsko stanje samo nekaj nepri-

jeten prehod k normalnim razmeram.

Ali drži torej trditev, da so trošarine na vino krive, da vinogradnik ni dosegel za svoj vinski pridelok primerne cene? Mi trdimo, da ne in se sklicujemo pri tem na dejstvo, da so bile cene vinu dokaj višje kakor sedanje z vsemi trošarinami vred in to je bilo še do predkratkim v večletni povojni dobi, ko je bilo zaslužka in s tem denarja dovolj, vina pa razmeroma še malo. V tej dobi je vnovečil tudi vinogradnik svoj pridelok po dokaj ugodni ceni. Torej veliko povpraševanje in razmeroma mala ponudba. Razmerje med povpraševanjem in ponudbo pa je merodajno za ceno vsakega blaga, torej tudi vina.

To razmerje pa se je za vinogradnika od leta do leta stalno poslabšalo; letine so bile namreč ugodne, pridelka je bilo vedno več, povpraševanje pa se je vsled padajoče konjunkturo in s tem omejenega konzumiranja.

To je torej splošni razlog. Upoštevati pa treba še posebne razmere v naši banovini in mislimo, da se ne izpostavljamo očitku partikularizma, četudi le te nekoliko obravnava.

Predvsem sili v naše kraje kot občutni konkurent dalmatinsko vino, kar ima svoj vzrok v tem, da je izgubilo dalmatinsko vino z razbitjem prejšnje gospodarske enote svoj naravni izhod v velika jadranska mesta, zlasti v Reko, Putlj in Trst. Stajerska vina pa so šla po največjem delu v Gradec in gornještajerske industrijske kraje. Tako je n. pr. vinska tvrda Fürst in sinovi v Ptuj, ki ima menda največje kleti v Jugoslaviji — danes seve skoraj prazne — spravila letno v promet čez 30.000 hektolitrov vina, pa ni reflektirala pri tem prav nič na domači trg, ampak je izvozila vso to ogromno količino vina v gornještajerske industrijske revirje. Torej pred vojno je izvozila ena sama tvrda 300 vagonov vina, v preteklem letu pa smo spravili jedva 130 vagonov z ogromno izvozno premijo skoraj 1.000.000 dinarjev preko meje. In banatsko vino, kdo ga je naročil pred vojno? Kvečjemu kak vinski trgovec za rezanje z drugim vinom sicer pa malo, ker banatsko vino v splošnem ne ugaja našemu okusu.

Vedno večja ponudba vsled zvišane produkcije in dobrih letin, dalje konkurenca tujih vin, zmanjšanje kupovne moči prebivalstva vsled poslabšanih gospodarskih razmer in velike ovire izvozu vina, to so torej razlogi, da je cena vinu stalno padala in da je zašel vinogradnik v čimdalje težavnejši gospodarski položaj. Trošarina pa je pri tem nedolžna ali igra vsaj povsem neznatno in podrejeno ulogo.

Zavedamo se, da ne pišemo tu nič novega in da je vse to tudi propagatorjem tega zakona dobro znano ali bi moralo biti vsaj dobro znano. Zakaj toraj operiranje z gesli, ki sploh niso resno mišljena, ampak se skrivajo za njimi povsem drugačen namen!

Kakšen namen? Mislimo, da se ne varamo, če trdimo, da je bil glavni povod jurišanju proti trošarinskim predpisom ta, da se reši vinogradnika finančne kontrole. V tem pogledu samo to: Tudi mi smo nazirajući, da je najboljša država tista, ki jo državljani najmanj čuti. Samo povedati nam treba, kje je danes taka idealna država. Da ostanemo na finančnem polju: jasno je, da se bo vsaka država omejila na manjše šte-

vilo davčnih virov, če bodo tekli dohodki iz teh virov obilno in v izmeri, ki zadostuje za kritje državnih potreb. Danes pa se nahajajo domala vse države v finančnih težkočah in posledica tega je, da iščejo vedno nove vire dohodkov. Vsako tako razširjenje davčnega ali trošarinskega udejstvovanja države pa zahteva neobhodno sodelovanje državljanov ali da govorimo po naše: je zvezano z nadlegovanjem državljanov.

V tem oziru ni drugje nič boljše padlo resnim in svoje odgovornosti napram splošnosti zavedajočim se ljudskim zastopnikom na misel, da bi iz takih neresnih razlogov razve-kakor pri nas; nikjer pa menda ni ljubljeni zakone in pustili na mestu prejšnje — čeprav ne povsem odgovarjajoče — stavbe žalostno pogorišče! Ta slava je pridržana nam!

Pa v čem je obstojalo to nadlegovanje vinogradnikov po finančni kontroli? Zgolj v tem, da si je moral preskrbeti pri odtujitvi vina in žganja kontrolne listine, in v to svrhu, da je vedela finančna kontrola kdo je prejel vino ali žganje in od koga mora izterjati trošarino. Pa tudi to načelo ni veljalo splošno, ker je na primer trošarinske izkaznice za vino v občinah, kjer ni bil sedež finančne kontrole, izstavljali občinski načelnik in ne finančni organ. Sicer pa je bil vinogradnik prost vsake kontrole glede vina in žganja in je užival — in to kot edina izjema, ki jo pozna trošarinski zakon — vino lastnega pridelka in žganje proizvajano iz lastno pridelanih snovi, vseh trošarin prosto.

Od vinogradnikov se je zahtevalo torej bore malo, če primerjamo s tem kontrolo pri gostilničarjih, ki so morali voditi komplicirane in zamudne registre in prenašati česte kletne revizije in vse drugo, kar je s tem v zvezi, ali kontrolo v drugih trošarinskih podjetjih.

Če je bilo pa celo to malenkostno sodelovanje za vinogradnika preveč ali celo neznosno, potem smo od potrebne državljanske discipline pač še precej oddaljeni.

O tem velevažnem zakonu, ki bo učinkoval, kakor ne kmalu kak zakon, globoko in usodno na naše gospodarske in finančne razmere, nismo čitali doslej še nobene stvarne razprave. Objavljenih je bilo samo nekaj člankov od očetov tega zakona, ki so seve hvalili svoje pokvečeno dete. O tej samohvali velja to, kar velja o samohvali sploh. Sicer pa je postala tudi ta samohvala čimdalje bolj nesigurina in pohlevna. Refren pa je še vedno ta: bo že praksa pokazala kakšen je ta zakon. In tu se moramo ustaviti.

Praksa naj pokaže kakšen je zakon! Torej eksperiment? Eksperimentiranje pa je dobro in umestno samo v fiziki in kemiji, kajti, če se tam pripeti kaka eksplozija, je prizadet samo eksperimentator ali vsaj omejeno število ljudi. Sicer pa mislimo, da smo imeli eksperimentov na račun splošnosti še doslej več kakor preveč in bi pri tem tudi opozorili, da so neke vrste eksperimenti tudi takozvane vivisekcije, pri katerih se eksperimentirajo recimo gofove živali polagoma do pogina. Tudi država pa je živo in ne mrtvo telo. Pa poglejmo si to stvar z eksperimentiranjem tudi s te-le strani: Brezdvomno je, da so gospodje, ki so sodelovali pri tem eksperimentu, dobri gospodarji v lastnih zadevah. Recimo torej, da bi šlo za kako poslovno zadevo, pri kateri bi bil prizadet lastni žep, ali bi tudi potem brez obo-

tavljanja rekli: dobro, bomo videli, kaj bo iz te stvari. Prav gotovo ne! Ampak vzeli bi lepo svinčnik v roko, računali in upoštevali razen številčnih rezultatov tudi še druge čimljenice in se šele potem odločili za sklep ali odklonitev. To bi veljalo za lastne posle. Zakaj pa ta dvojna mera, če gre za zadeve javnega značaja? Ali je prišlo staro rimsko načelo, kateremu ima zahvaliti Rim v pretežni večini svojo nekdanjo svetovno veličino: Caveant consules ut non aliquid detrimenti capiat res publica, pri nas že ob vso veljavo? Kje je v našem tu obravnavanem slučaju res publica? So kar tri: država, banovina in občine. In če imajo žal nekateri glede države, kar bi ne smelo biti, še precej širokogrudno vest, češ, država si bo že na kak način pomagala, ali ne ostanejo še dve res publicae, namreč banovina, pri kateri je interesni krog že ožji in občine, pri katerih je najožjji? Sicer pa se bodo, kakor smo že prej dokazali, vse te tri res publicae iz obupnega finančnega položaja, v katerega jih je spravil ta zakon in jih bo še spravil, samo z ogromnimi žrtvami izkopalje, in te žrtve bo morala doprinesati zopet splošnost.

Naša država je ubrala s tem zakonom glede alkoholizma pot, ki ni bila doslej običajna v nobeni drugi državi. Kakor je namreč sicer v življenju srednja pot najboljša, poznajo moderne države glede alkoholizma samo dve poti: ali prohibicijo ali izrabljanje alkoholizma v javne namene do skrajnosti.

Prohibicija je zabrana svobodnega proizvajanja in prometa z alkoholnimi pijačami sploh. Upravičuje se pa prohibicija z gmotnimi, zdravstvenimi in moralnimi razlogi. Obširneje se v stvar na tem mestu ne moremo spuščati, opozorili bi samo na dejstvo, da gre dejansko za alkohol toliko denarja, da bi se s temi izdatki z lahkoto pokrile na primer pri nas banovinske in občinske potrebe in še marsikaj drugega. Alkohol je namreč naš najzvestejši spremljevalec, ki nas spremlja od rojstva do groba. Ni kmalu za kako stvar toliko naslovov in povodov kakor ravno za pijančevanje. Sicer pa prohibicija, s katero imajo tudi v državah, kjer je uzakonjena, iz različnih razlogov zelo slabe izkušnje, za naše razmere kajpada ne prihaja v poštev.

Ostane torej samo druga pot, namreč izrabljanje alkoholizma v javne namene do skrajnosti. Da je strast pijančevanja tudi pri nas zelo razširjena, ne more nihče tajiti, in kdo je bil bolj upravičen in poklican, da izkorišča to strast kakor ravno država, banovina in občine? To se je doslej tudi zgodilo v obliki pobiranja državne, banovinske in občinskih trošarin. Da ostanemo pri glavnem reprezentantu alkoholizma, namreč pri vinu, priznamo, da so bile trošarine visoke in da so presegale skupaj včasih celo nakupno ceno vina. Ne moremo pa radi tega trditi, da so bile trošarine pretirane. Zakaj se ne govori o pretiranosti javnih dajatev pri monopolnih predmetih? Škatljica vžgalice na primer stane 1 Din, od tega odpade na monopolno takso 66 p, a iz ostanka 34 p se morajo kriti proizvodni stroški, dobiček tovarne in zaslužek veliko- in malo-prodajalca. Slično je pri ostalih monopolnih predmetih. Pa se navaja kot razlog za ukinitve trošarine pri vinu tudi ta, češ konzument naj pride ceneje do vina. Kdo je na tem interesiran, če pa vinogradnik dejansko od tega nič nima? Ali je vino življenska potrebščina in ali je kdo primoran piti? Sicer pa je že po prejšnjih predpisih vsakdo lahko prišel do vina, prostega državne in banovinske trošarine, na ta način, da je kupil do 20. novembra vinski mošt ali grozdje in si izprešal sam vino.

Da je tedaj trošarina na alkoholne pijače, ki je povsem prostovoljna davščina, upravičena in stvarno utemeljena, o tem pač ne more biti nobene dvoma.

Poklicni posrednik med producentom in konzumentom pri maloprodaji vina je gostilničar, ki je moral plačevati dosečaj, če ni imel prostega skladišča za vino, vse tri trošarine takoj pri vpletanju vina, kar je pomenjalo pri današnjem pomanjkanju gotovine ogromno breme. Gostilničar je bil sploh najsigurnejši in najtočnejši plačnik javnih dajatev in ni ga menda slučaj, da bi bila prišla bodisi država bodisi banovina ali občina pri gostilničarju ob svojo trošarino. Kar pa se tiče trošarine na žganje, je bil gostilničar menda sploh skoraj edini plačnik, ker so privatne osebe kupile žganje večinoma tihotapskim potom.

Je sicer res, da je prevalil gostilničar trošarine na konzumenta, a trajalo je včasih celo leto, preden je dobil ogromno, vnaprej plačano vsoto po malem od konzumenta. In če se mu je pripetila kaka nesreča, da se mu je vino pokvarilo ali mu izteklo in je zahteval iz tega naslova povračilo trošarine? Povsod je dobil stereotipen odgovor: vino je bilo že v prometu, nimaš torej pravice do povračila trošarin. To so obče znana dejstva in spričo tega je petit gostilničarjev, ki je obstojal v tem, da se določi kot davčno dejanje nastavitve posod in ne vpletanje vina in da se odpravi registre, več kakor skromen. S tem namreč, da bi plačal gostilničar trošarine šele pri nastavitvi posod in ne že pri vpletanju vina, bi mu bilo omogočeno nakupiti večje količine vina naenkrat, kar bi prišlo zopet v prid vinogradnikom.

Gostilničarju je sicer tudi po novem zakonu namenjena uloga točilca vina na drobno, a tega namena zakon ne bo dosegel, ker promet z vinom in žganjem ni več pod kontrolo, dalje, ker je vinogradniku dovoljeno prodajati vino in žganje v svojih vaseh odnosno mestih v količinah od 5 litrov odnosno 10 litrov navzgor in se bo ta ugodnost brezdvomno zlorabljalja odnosno se v obilni meri že zlorablja v tihotapske namene. Tu ne bodo pomagale nobene še tako drakonične kazni. Končno pa gostilničar tudi ni edini točilec na drobno, ker obstojajo v naši banovini še vedno vinotoči pod vejo, ki z novim zakonom niso odpravljene. Ti vinotoči, ki kot nekaj anahronizem iz davno preteklih časov sploh ne spadajo več v našo dobo, bodo v zvezi s tihotapskim prodajanjem vina, gostilničarstvo v vinorodnih krajih popolnoma upropastili, v nevino-rodnih krajih pa je gostilničarska obrt težko prizadeta vsled prostega prometa z vinom in žganjem, ki bo seve mnogo cenejše kakor v gostilni.

Kaj pomenja propadanje gostilniškega stanu z več kakor 5000 člani samo v naši banovini s fiskalnega stališča, smo na drugem mestu že na kratko omenili.

Je pa še drugi moment, ki prihaja tu v poštev. Neoporekljivo dejstvo je, da je dosegla naša gostilniška obrt v zadnjih letih visoko stopnjo popolnosti bodisi glede postrežbe bodisi glede ureditve opreme, zdravstvenih naprav in čistosti tako, da naše gostilne v tem pogledu lahko uspešno tekmujejo z gostilnami bodisi kjerkoli v inozemstvu. To priznavajo tudi vsi tujci, ki prihajajo v naše kraje. Nadzorovanje s strani sanitetnih in varnostnih oblasti je zelo strogo in prav, da je tako. Vse te naprave, spopolnitev in obnova inventarja itd. pa so zvezane z velikimi stroški. Ali bo gostilničar spričo ogromnih bremen, ki mu jih nalaga ta zakon in občutno zmanjšanih dohodkov sploh še zmožen, če vzdrži svoj obrat na dosežani višini in ne obstoja nevarnost, da bo večina naših gostiln padla na nivo turskih hanov? In vpliv na tujski promet, ki ga naj pospešujemo z vsemi sredstvi? Imamo v naši državi kraje, ki glede lepote in divne romantičnosti brezdvomno prav nič ne zaostajajo za našimi in vendar jih ne posečajo tujci. In zakaj ne? Ker nikjer ne najdejo primerne prenočišča in potrebne postrežbe, skratka, ker ni gostiln, ki bi odgovarjale zahtevam civiliziranega sveta.

In končno: to gnusno pijančeva-

Pivovarna in žganjarna

Jos. Tscheligi v Mariboru

Koroška c. 2 - Telefon 2335

priporoča svoje izborno
**marčno in črno pivo v isti
kvaliteti kakor pred vojno**

ter izvrstno slivovko, rum, pivsko
n vinsko droženko, likere i. t. d.

nje, ki ga opazujemo danes vsepovsod, ti številni zakotni vinotoči, ki so zrastle pri uveljavljanju tega zakona kakor gobe po dežju, ali je vse to v prid našega naroda? Vino in žganje se je pocenilo, to je res, ravno to pa zavaja marsikoga, da izdaja za pijačo svoje zadnje dinarje, ki bi jih za druge nujne stvari krvavo potreboval. Gostilne so pod strogim nadzorstvom upravnih oblasti, od njih se zahteva točno ravnanje po policijskih predpisih, kdo pa nadzoruje in bo mogel nadzorovati sedanje številne zakotne vinotoče? Je že res, da so kazni za brezpravno točenje vina in žganja zelo stroge, a ravnotako je dejstvo, da nudi zakon toliko prilik za tihotapstvo z vinom in žganjem, da se bodo tega posla kljub kaznim spričo današnjih slabih gospodarskih razmer in vedno večje brezposelnosti mnogi lotili očno so se ga že lotili. In kazni same, ali ne bodo pomenile za marsikoga in često ravno za vinogradnika — gmotno in moralno upropačenje?

Predmetni zakon je torej, naj si ga ogledamo s katere si bodi strani, v finančnem, gospodarskem in moralnem oziru prava nesreča za naš narod. Tistega učinka pa, ki mu je bil baje namišljen in ki bi opravičeval tudi še tako občutne žrtve, namreč, da bi pomagal trajno in dejansko našemu ogroženemu vinogradništvu, ne bo imel. Gospodarski položaj vinogradnika bo ostal iz razlogov, ki smo jih navedli že prej, preden ne bo odpravljena sedanja mednarodna gospodarska norost, ki preprečuje meddržavno izmenjavo blaga s carinskimi zidovi in še z deviznimi odredbami. Kedaj bo prišla ta rešitev je težko prorokovati, mogoče kmalu, mogoče je pa tudi, da še ni dovolj uničenih eksistenc. Za enkrat velja samo žalostno dejstvo, da meddržavni izmenjavi blaga od pamtiveka še niso bile stavljene tolike ovire kakor danes v prosvitljenem dvajsetem stoletju.

Mislimo, da smo s tem svojo uvidoma tega članka izrečeno trditev, da je obravnavani zakon eden najbolj usodnih od postanka naše države sem, vkolikor je to v okviru časopisnega članka mogoče, dovolj dokazali in da si bo javnost na podlagi naših izvajanj lahko ustvarila svojo sodbo. Pisali smo sine ira et studio in imeli pred očmi predvsem s tem zakonom hudo prizadete javne interese.

Da smo se pečali nekoliko obširneje tudi z gostilničarstvom ima pa svoj vzrok v tem, da smatramo gostilničarstvo, ki je s tem zakonom najbolj občutno in krivično prizadeto, za ravno tako važno gospodarsko panogo kakor vsako drugo in da bi trebalo po našem naziranju to panogo že z ozirom na njegov pomen za državne, banovinske in občinske finance, pa tudi za tujski promet vsaj vzdržati na sedanji višini, ne pa po nepotrebnem oslabiti odnosno celo uničiti.

Dejstvo je torej, da ni s tem zakonom nikomur pomagano, pač pa je z njim povzročena ogromna, nepopravljiva škoda, ker so nastale radi tega zakona za državo, banovino in občine izredno težke razmere in je uničenih in oslavljenih mnogo važnih

javnih virov. In zakaj vse to brez najmanjšega ozira na interese splošnosti? Zgolj iz razloga, da se zadošča kaprici posameznikov, kajti če razmotrivamo še enkrat motive, ki so bili merodajni za ta zakon, ne moremo govoriti niti o laični ali dobronamerni intuiciji. Ali se more tedaj imenovati tako početje sploh še državniško?

Zborovanje gostilničarjev dravske banovine

O priliki »Mariborskega tedna« se je vršil dne 12. avgusta t. l. v Mariboru velik sestanek gostilničarjev odnosno pripadnikov naše stroke dravske banovine. Ta pogosta in izvanredno dobro obiskana zborovanja svedočijo o neznosljivosti položaja, v katerem se nahaja ta nekdanji najbolj cvetoča obrt v Sloveniji. Iz cele dravske banovine so se sešli naši člani, oddaljeneje zadruga pa so bile zastopane po močnih deputacijah, da v slogi in stanovski disciplini pokažejo svojo moč, zavednost in svojo trdno voljo vsem, katerim so trn v peti, da izrečejo nadalje popolnoma jasno besedo, da nočejo biti samo igračke gotovih krogov, kateri jih poznajo le tedaj, kadar potrebujejo poceni reklamna sredstva. Obširna veranda pivovarne »Union« je odmevala od ogorčenih klicev, kar znači, da so se zborovalci predobro zavedali, kje jim je iskati krivce današnjega položaja. Našega sestanka so se udeležili tudi člani našega bratskega Udruženja gostioničara savske banovine na čelu s svojim predsednikom g. Kaufmannom in tajnikom g. Papičem, katerih navzočnost je vzbudila med zborovalci splošno radost. Iz cele države pa so prihajali brzojavni pozdravi, ki so vsi izzvenili v eni želji, da se naj gostilničarstvo naše države čimprej postavi skupno na branik naših pravic. Tam iz daljnega kraljevskega Skoplja so pozdravljali zborovanje naši južni bratje in tovariši, vzpodbujajoč nas k vztrajnosti in solidarnosti. To so pač tolažljivi znaki, ki dajejo vzpodbudo k nadaljnemu delu in boju.

Zborovanje je vodil g. Zemljič Fr., kateri je uvodoma pozdravil zastopnika kr. banske uprave g. Založnika, zastopnika Zbornice g. dr. Koceta, kletarskega nadzornika g. ravnatelja Zmavca, predsednika Udruženja gostioničara Savske banovine g. Kaufmanna in tajnika tega udruženja g. Papiča, zastopnika Tujsko-prometne zveze v Ljubljani ravnatelja gosp. Pinterja, predsednika Trgovskega gremija v Mariboru g. Weixla in zastopnika ljubljanske gostiln. zveze g. Windischerja in zveznega tajnika g. Pinterja. Dobrodošlico pa je v izbranih besedah izrekel tudi vsem gg. načelnikom gostilničarskih zadrug dravske banovine in sploh vsem zborovalcem, zahvaljujoč se jim za izvanredno obilno udeležbo.

Na pozdrav g. Zemljiča so odgovorili g. dr. Koce, kateri je želel v imenu Zbornice mnogo uspehov z upom, da bo gostilničarski stan, ki je od neprecenljive vrednosti za naše gospodarstvo v dravski banovini prišel čimprej do svojih pravic. Nadalje je pozdravil g. Kaufmann v imenu hrvaških tovarišev, zagotavljajoč

vsestransko podporo pri vseh akcijah, ki jih bo podvezemalo slovensko gostilničarstvo. G. Weixl, predsednik Trgovskega gremija v Mariboru, pa je v imenu trgovcev povdarjal složnost gostilničarjev in trgovcev, ker so interesi obeh slojev v najvažnejših gospodarskih vprašanjih istovetni. Zborovanje je pozdravil tudi g. Windischer, predsednik novomeške gostilniške zadruge in sicer v imenu ljubljanske zveze želeč, da se naj gostilničarstvo dravske banovine vsaj danes, ko nas tlači ena in ista mora in ko se moramo boriti za vsak grižljaj, združi v eno čvrsto mogočno organizacijo, kajti le enotne in upoštevane vredne organizacije lahko dosežajo svoje namene. Vse te pozdrave so zborovalci sprejeli z navdušenjem in dolgotrajnim pioskanjem.

Zvezni tajnik je nato prečital pripele brzovjavke od gostilničarskih zvez iz Skoplja, Sarajeva, Osijeka, Dubrovnika, Splita in Banjaluke, narkar je podal svoj referat pod naslovom »Trošarinski zakon in njegove posledice na naše gospodarstvo«. To poročilo prinašamo samo v bistvenih delih, iz katerega bodo naši člani lahko povzeli jedro njegovega predavanja. Vsa predvidevanja, ki so nastala takrat, ko se je šele izgovorilo o noveliranju trošarinskega zakona, so se žal prehitro in v polnem obsegu uresničila. Kakšne posledice ima trošarinski zakon na gostilničarski stan, ki je bil svoje čase v naši banovini najbolj reden, največji in najbolj vesten davkoplačevalec, pozna itak sleherni zborovalec, ker čuti te posledice na lastni koži. Današnja razprava naj služi toraj predvsem posledicam, katere ima trošarinski zakon na naše javno gospodarstvo. O izgubah, katere bodo utrpeli državna in banovinska uprava smo govorili že obširno v zadnji številki našega strokovnega lista. Analizirati nam je treba tedaj še posledice, katere prikazuje trošarinski zakon na finančno stanje naših najmanjših samoupravnih edinic, to so občine. Ta analiza naj nam služi v dokaz, da ne bo na teh posledicah trpel edino gostilničarski stan, temveč da bodo katastrofo tega zakona občutili vsi prebivalci naše banovine. Predno se spustimo v nadaljna razmotrivanja, je potrebno konstatirati prvo uresničenje naših predvidevanj, da je namreč državna uprava kot prva ustanova zahtevala pred kratkim višjo obdavčitev nekaterih že sedaj obstoječih davčnih virov kot n. pr. povišanje trošarine na sladkor in povišanje davka na poslovni promet, odnočno se je morala zateči po nove davčne virov kot n. pr. k trošarini na električni tok. Naravno, da grede vsa ta povišanja odnočno nove obdavčitve v škodo gospodarskih slojev: trgovine, obrti in industrije, vendar bodo občutili njih pezo tudi ostali sloji našega naroda, med temi tudi vinogradniki, poljedelci, delavci, javni in privatni nameščenci itd. Ne trdimo sicer, da je bila državna uprava samo vsled posledic trošarinskega zakona prisiljena iskati nove obdavčitve, vendar igra trošarinski zakon vključno temu veliko ulogo pri tem udarcu, ki ga je zadobilo naše ljudstvo. Preko 43% je državna uprava izgubila v I. tromesečju na takšah, katere sestavni del so tudi trošarinske in točilne takse. Ta izpadek se bo pokazal v še bolj strašni obliki do konca proračunskega leta, ker bodo trošarinske takse padle na minimum. Kakšen vpliv bo trošarinski zakon imel še na pridobnino in davek na poslovni promet, bo pokazalo šele prihodnje leto, ko bodo sledile davčne napovedi na podlagi letošnjega katastrofalnega položaja našega gostilničarskega obrta. Država je bila toraj prva, ki je zaklicala po pomoči, sledila ji bo kaj kmalu banska uprava in sledile ji bodo tudi naše občinske uprave. Poglejmo si torej nekoliko občinske proračune.

Kdor pozna sestavo občinskih proračunov, lahko ugotovi, da imajo ti proračuni leto za letom nekako stalnost pri svojih dohodkih in izdatkih in da so občinske uprave povečino-

ma dosedaj brez večjih naporov lahko izvrševale svojo nalogo. Ko vemo to, lahko naslanjamo nekatera naša nadaljna razmotrivanja tudi na podlagi proračunov iz l. 1931., ker letošnji proračuni še niso vsi potrjeni. Vsled sodelovanja naših prijateljev, ki so vložili mnogo truda pri zbiranju statističnega materiala, smo zbrali proračunske podatke iz l. 1932. od 150 občin iz območja naše banovine in bomo tudi na podlagi teh številnih proračunov razmotrivali posledice novega trošarinskega zakona na občinske finance. Našemu razmotrivanju moramo predpostaviti še to, da ne pobira trošarino na alkoholne pijače od 1069 občin, koliko jih pač šteje naša banovina, samo 78 občin. Že ta številka znači, da mora biti trošarina velevažen finančni vir naših samouprav, ker se je samo 7% naših občin ne poslužuje. Pri podeželskih občinskih proračunih prihajata nadalje kot glavna dohodka vpoštev samo zemljarina in trošarina, drugi dohodki kot n. pr. rentnina, zgradarina in različne takse igrajo več ali manj sporedno vlogo. Pri izdatkih pride vpoštev predvsem socialno skrbstvo in pa šolski sklad, ki zahtevata svoje stalne prispevke za vzdrževanje občinskih rezev, šolskega poslopja, nabavo goriva, razsvetljavo, učnih pripomočkov itd. Ti proračuni v dravski banovini so znašali v l. 1931. 172.938.158 Din. Če izločimo iz te proračunske svote mesto Ljubljana in Maribor, kateri imata še celo vrsto drugih, jako važnih davčnih virov, ostane nam nekaj več kot 100.000.000 Din, kolikor pač znašajo proračuni podeželskih občin. Ta vsota se krije brez mesta Ljubljane potom trošarin ca. 40%. Samo ob sebi nastane tedaj vprašanje, kakšni bodo letošnji dohodki na trošarinah v naših deželskih občinah. Kakor rečeno, smo zbrali podatke od 150 občin, katere smo razdelili na posamezne srece, da si dobimo kolikor mogoče točno sliko o posledicah trošarinskega zakona na občine, ki leže v vinorodnih odnočno v nevinorodnih krajih. Te občine srece Brežice so n. pr. izgubile na trošarini v mesecih april, maj, junij leta 1932. napram istemu razdobju leta 1931. 60%, v srezu Celje 31%, Dol. Lendava 71%, Dravograd 50%, Gornji grad 51%, Kamnik 36%, Kočevje 23%, Konjice 54%, za srez Kranj nam ni bilo mogoče dobiti točnih podatkov iz leta 1931., zato jih ne priobčujemo. Krško 33%, Laško 42%, Litija 43%, Ljutomer 41%, srez Ljubljana 43%, Logatec 24%, Maribor desni breg 49%, Maribor levi breg 42%, Murska Sobota 43%, Novo mesto 42%, Ptuj 49%, Radovljica 26%, Slovenjgradec 64%, Šmarje 55%. Ne trdimo, da se ne bi pri pregledu vseh občinskih proračunov občin iz celega srece pokazale majhne razlike, ki pa bi gotovo vrgle še strašnejšo luč na občinske finance, kakor so gori označene številke. Upoštevati moramo nadalje, da se je v naznačenem tromesečju pobirala trošarina do 20. aprila in da ni toraj celo tromesečje stalo pod vplivom posledic novega trošarinskega zakona na naše samouprave. Da izbijemo vse dvome v naše trditve, hočemo navesti nekatere občine posebej. Vzemimo n. pr. obč. Kapele. srez Brežice, katera je v označenih mesecih l. 1931. pobrala 7538 Din, letos v istem času samo 1375.95 Din. Bizeljsko (prva številka znači torej dohodek na trošarinah v aprilu, maju, juniju 1931, druga pa za isto časovno razdobje v l. 1932.) 2717.90 Din, 629.80 Din; Hotiza (srez Dol. Lendava) 3794 Din, 913.10 Din. Kaj znači izguba 2880.90 Din pri revnih občinah v Prekmurju, lahko oceni samo oni, ki pozna njih gospodarsko stanje. Trnje 1482.20 Din, 146.75 Din; Marenberg 13.573 Din, letos 7.993 Din; Kokarje (srez Gornji grad) 9.120.70 Din, letos 4498.30 Din; Mozirje okol. 8410.50 Din, letos 3660.50 Din, Domžale 26.153.50 Din, 15.042.75 Din; Špitalič 3421.80 Din, 1166.25 Din; Konjice okolica 16.024.80 Din, 5.482.75 Din; Oplotnica 28.414.90 Din, 10.297.30 Din; Rogatec 15.304 Din, 9909 Din; Slivnica, srez Šmarje 6065.70 Din, 2498 Din;

Za brizganec, limonado, malinovec in druge sadne soke uporabljajte

ROGAŠKO SLATINO

vrelec „TEMPEL“

ki razkraja, oziroma nevtralizira vinsko kislino ter nadomestuje sodo-bikarbonato v prašku je osvežujoča in ima dober okus.

— Dobi se v vseh boljših trgovinah —

Šmarje okolica 5808.90 Din, 2210.20 Din. Posebno zanimivo sliko daje okolica mesta Ljubljane. Tako je n. pr. občina Ježica lansko leto v tem času prejela na trošarini 64.007.80 Din, letos pa samo 26.801 Din; Medvode 36.477.80 Din, letos 10.730.75 Din. Lahko bi našli še celo vrsto imen, vendar mislimo, da zadostujejo te številke. Pripravljeni pa smo ob priliki navesti še različne druge podatke, kakor hitro končamo z našo statistiko. Izguba na trošarini presega tedaj povprečno 45% napram lanskiemu letu, kar znači, da bodo naše podeželske občine morale najti drugo leto novega kritja za okoli 15.000.000 Din, da bodo izravnale deficit letošnjih proračunov. Mogoče ni odveč, če navedemo primer, iz katerega se vidi položaj naše samouprave. V bližini Maribora je večja občina razpisala licitacijo za nabavo drv za svojo šolo. Kot pogoj pa je zahtevala obvezo ponudnika, da počaka najmanj 1 leto na plačilo. Takih primerov imamo še nekoliko v naši evidenci. Če resumiramo izgubo, katero je že odnočno bo napravil trošarinski zakon v naši dravski banovini, zgleda ta izguba nekako tako-le:

drž. uprava	14.000.000 Din
banska uprava	22.000.000 »
občinske samouprave	15.000.000 »
skupaj	51.000.000 Din

Upoštevajoč dejstvo, da se bo morala vsled izvanredno slabega konsuma alkoholnih pijač 1. januarja ponovno znižati točilna taksa in da se bo istočasno znižala tudi trošarinska taksa, nadalje, da se bo znižal davek na poslovni promet vključno njegovemu današnjemu povišanju in da bodo pridobnina in z njo vezane banske in občinske doklade na pridobnino najmanj za polovico nižje, lahko trdimo, da bo presejala izguba ne dosti manj kot 65.000.000 Din. Svoto, katero navajamo, ni za današnje razmere malenkostna. Kako se bo krila ta izguba, nam je v resnici nepojmljivo. Edino sredstvo, da se pokrije ta deficit, posebno kar se tiče naših občinskih samouprav, je zvišanje doklad predvsem na zemljarino za najmanj 50%. To bi bilo še edino sredstvo, da se najde kritje za to izgubo. Kaj bodo k temu rekli naši posestniki, odnočno naši vinogradniki, je seveda drugo vprašanje. Tako vidimo, da se naglica pri reševanju gospodarskih problemov izvanredno hudo maščuje. Nerazumljiva nam je ta naglica, ki je značilna danes pri reševanju gospodarskih vprašanj v našem parlamentu, ker se morajo tako važna vprašanja reševati po hitrem postopanju tekoma enega ali dva dneva, ne da bi se predhodno vprašalo za mnenje našo zbornico in strokovne organizacije. Kam to vodi, pričča dovolj trošarinski zakon, s katerim se je hotelo z enim mahom pomagati našemu vinogradniku, ne da bi se oziralo tudi na slabe posledice, ki jih mora izzvati tak površen zakon na zasebno in javno gospodarstvo. Vsaka izkušnja nekaj uči, vendar smatramo, da so take izkušnje predragocene ter upamo, da bodo očetje tega zakona našli čimprej kak izhod iz te zagate, in da izlečijo rane, ki jih je prizadajala naglica in velika nepremišljenost. Veseli nas, da je o posledicah tega zakona začela razmotrivati že širša javnost, med temi trgovci in obrtniki, predvsem pa nas veseli,

da so tudi razumni vinogradniki prišli do zaključka, da je usoda gostilničarskega stanu najožje vezana z vinogradniškim stanom in da je trošarinski zakon, pa ga naj pogledamo od katerekoli strani, skrajno škodljiv za slehernega prebivalca naše banovine. Referat zveznega tajnika je našel živahen odziv med zborovalci, kar je pričalo posebno burno ploskanje in pritrjevanje. Za njim je dobil besedo g. ravnatelj v pok. Andrej Žmavc, kateri je predaval pod naslovom »Gostilničarska obrt v luči vinskega zakona«. To predavanje je bilo jako podučno, saj je bilo prepleteno z mnogimi praktičnimi zgledi, katere ima g. ravnatelj Andrej Žmavc kot naš najboljši strokovnjak v vinorejstvu vsled dolgotrajne svoje prakse v izobilici. Njegovo predavanje bomo radi važnosti objavljali v odlomkih.

(Nadaljevanje drugič.)

Velik shod trgovcev v Mariboru

Na poziv Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani se je vršil dne 14. avgusta velik shod našega trgovstva iz cele naše banovine. To zborovanje je dobilo še poseben pomen vsled udeležbe gospoda ministra za trgovino in industrijo F. Mohoriča. Zborovanje je otvoril predsednik Zveze g. Kavčič, kateri je zaprosil predsednika mariborskega gremija g. Weixla, da kot domačin prevzame predsedstvo shoda. Zveza gostilničarskih združenj v Mariboru je bila zastopana po g. Oset Andreju. Vrlo obširen in strokovno izvrstno sestavljen referat je imel g. Josip Kavčič, v katerem je iznesel vse težave našega trgovskega stanu. Ker je veliko interesov trgovcev istovetnih z našimi interesi, posebno kar se tiče gospodarske politike v naši državi in naši banovini, se hočemo malo obširneje baviti s tem referatom.

G. Kavčič je povdaril, da se je zakon o pobijanju draginje spremenil v zakon za pobijanje brezvestne špekulacije, ki ni več naperjen proti solidni trgovini. Tudi vlada se je prepričala, da je konkurenca najboljšo sredstvo proti draginji. Pri tej priliki mora naglasiti, da bi bilo zelo koristno, če bi se bolj pazilo na razne karte, katere je treba popolnoma odpraviti.

Na pritisk zastopnikov kmečkega prebivalstva je bil izglasovan zakon o zaščiti kmeta, s katerim se je proglasil 6-mesečni moratorij za kmečke dolge. Ta moratorij je nadvse težko zadel gospodarske kroge. Zadolžitve kmeta pri trgovcih sega v dravski banovini v visoke svote. Kmečki moratorij ni prinesel nobene pozitivne uspeha. Preprečil je le prodajo kmečkih posestev za dobo 6 mesecev, toda po preteku tega roka bo nastalo zopet vprašanje, kako rešiti kmeta iz prezadolženosti.

Nasprotno je kmet z uvedbo moratorija izgubil kredit. Ker smo pred razpravo o kmečki prezadolženosti v Narodni skupščini, je treba izjaviti, da je enodušna in odločna zahteva ne le našega trgovstva, marveč vseh gospodarskih slojev, da se kmečki moratorij po preteku zakonsko določenega roka brezpogojno ukine. V interesu kmeta samega in vsega gospodarstva je, da se moratorij odpravi.

Glede sedanjih trošarinskih predpisov je povdaril, da niso vinogradniku praktično prinesli nobenega izboljšanja njegovega obupnega položaja, znatno pa oškodovali trgovce in gostilničarje in bodo tudi državi, zlasti pa finančnim samoupravam le v škodo.

Glede davkov je zahteval temeljito revizijo zakona o neposrednih davkih, da se davčna stopnja zniža, da se pridobitna kontingentira in s tem dvigne davčna morala. Ustanove naj se davčni odbori po stanovskih organizacijah. Opozoril je, da so banovinske davščine, posebno banovinske doklade na neposredne davke najvišje izmed vseh banovin v državi. Prav tako težke so mnogokrat občinske davščine in ima vtis, da oni, ki jih nalagajo, dostikrat ne razumejo položaja našega gospodarstva. Vprašanje za sebe je povišanje davka na poslovni promet, ki se je povišal na 2%. Kot dobri državljani vemo, da je treba državi dati, kar potrebuje, zahtevamo pa, da bodo davki pravično razdeljeni, enako na vse pokrajine. Mi smo odločno za jugoslovansko bratstvo, toda za iskreno in pravo bratstvo, ki nalaga vsem enake dolžnosti in pravice. V interesu tega bratstva je, da se tudi davčno vprašanje pravično uredi.

Glede socialne zakonodaje je omenil, da se gospodarji v nekaterih socialnih ustanovah tako, da ne morejo več naprej, zahtevati moramo, da se zakon o socialnem zavarovanju spremeni in da postanejo socialni uradi v posameznih banovinah samostojni. Nočemo trpeti tega, da bi mi vestno zbirali denar, drugod pa bi ga brezvestno zapravljali.

Posebno ostro je kritiziral delovanje nabavljajnih zadrug in konzumov, ker prodajajo svoje blago nečlanom. V opravičilo teh zadrug se navadno navaja, da dobavljajo te zadruge svojim članom blago cenejše. Tudi če bi bilo res, se ne more v tem najti nobeno opravičilo. Cenejše dobavljajo zadruge samo zato, ker so oproščene vseh državnih in samoupravnih davkov, ter uživajo olajšave pri prevoznih in uživajo sploh razne privilegije na račun drugih davkoplačevalcev. Ti konzumi in zadruge so prikrajšali trgovce za nad 800.000 potrošnikov. Najbolje bi bilo, da se organiziramo vsi v zadruge pa bo država ostala brez davkov.

Jako odločno je nastopil proti animoznosti, ki je naperjena proti gospodarskim slojem. V težkih časih so bili večkrat izdani zakoni in uredbe, ki se niso ozirale na težke prilike, v katerih je živel gospodarstvo, temveč so se iz neke animoznosti do gospodarskih slojev izvajali zakoni, ki so bili gospodarstvu naravno škodljivi. Vsled te animoznosti so nastali novi zakoni, ki so bili že bolj plod dobrikanja masam ko pa resnega prevdarka. Tako n. pr. je bil nameravani zakonski načrt o pobijanju draginje le demagoški ekvivalent revnemu konzumentu z očitno tendenco proti trgovcu. Pa tudi zakon o kmečkem moratoriju je bil tako enostranski, da so zahtevale naše organizacije že protestno zborovanje. (Najboljši dokaz nepremišljenosti in te animoznosti je ravno novi trošarinski zakon, ki lahko služi kot zrcalo za mentaliteto odločujočih krogov. Op. ured.) Da se ne bo delalo gospodarstvu nepotrebnih težav, zahtevamo, da se upošteva mnenje naših zbernic in sklične enkrat gospodarski svet.

Na vsa ta izvajanja je odgovoril g. minister Mohorič, povdarjajoč važnost in pomen Maribora za gospodarsko in narodno življenje. Obširno je govoril o naši gospodarski politiki, izvajajoč, da je doba, v kateri živimo, podobna oni dobi, ko so ljudje zidali Babilonski stolp. Tudi danes se narodi Evrope ne razumejo več in mislijo, da koristijo sebi čim več ne prilik delajo drugemu narodu. Zato vidimo, da vse mednarodne konference ne morejo privedi do zboljšanja. Toda mi ne smemo čakati na to, da se znajde zunanji svet, temveč moramo gledati na to, da v naši državi čimprej ustvarimo močno in odporne narodno gospodarstvo. V to svrhu

pridejo že pri prihodnjem zasedanju Narodne skupščine različni gospodarski zakoni in pretres. Tako je pripravljen osnutek zakona o kartelih in zakon o bankah. Globoko se zavedam, tako je nadaljeval g. minister, da se provizorij, ki se je ustvaril z zakonom o kmetijskih dolgovih, ne da držati. Treba je reči, da denarna kriza ni nastala toliko zaradi prezadolženosti kmeta, temveč mnogo bolj vsled tega, ker so si ljudje vtepli v glavo, da denar ni več varen, če ga dajo v denarne zavode.

Nastala je taka situacija, v kateri se trgovina, industrija in obrt same ne morejo vzdrževati. Jako važna je bila izjava g. ministra glede ukinjenja trošarine na vino in žganje. Ker so samouprave s to trošarino krile svoje potrebe, je bilo g. ministru kot tedanjemu poslancu tem lažje boriti se proti ukinjenju. Uspelo mu je, prepričati večino poslancev o njegovem naziranju v tem vprašanju, vendar je doživel presenečenje, ker je bilo treba likvidirati obljubo, izrečeno za časa volilne dobe. V nekaterih krajih nimajo samouprav ter občine teh funkcij kot pri nas. Zato tudi nimajo teh bremen, vsled česar je tudi naziranje na to vprašanje čisto drugačno. Misli pa, da ni več daleč čas, ko bodo tudi oni uvideli svojo zmoto in revidirali svoje stališče.

Na shodu je podal obširno poročilo tudi predsednik Trgovskega gremija v Mariboru g. Vilko Weixl, ki je posebno ostro napadal šušmarstvo, krošnjarstvo in nabavljajno zadruge drž. uslužbencev v Mariboru.

To zborovanje, ki je sledilo komaj 2 dni našemu velikemu zboru, pričča dovolj jasno, da so naše težave (toda podobne težavam naših trgovcev. Mnenja smo, da bi morda ne škodovalo, če bi se v bodoče o skupnih zadevah posvetovali in nastopali enotno vsi gospodarski sloji naše banovine, da se parira pogrešnim naziranjem oseb, ki bodisi iz animoznosti proti nam, bodisi iz nepodučenosti ali preozkogrudnosti nimajo, odnosno nečije imeti pravega razumevanja za obupni položaj našega gospodarstva. Treba bo najbrže še nekoliko udarcev, da se potem najdemo v eni in močni falangi, ki bo v stanu braniti pravice trgovcev, gostilničarjev, obrtnikov in industrijev, cev dravske banovine.

Naredba o izdajanju pooblastil za točenje vina lastnega pridelka (vinotoč pod vejo)

§ 1.

Pooblastila za točenje vina lastnega pridelka se smejo izdajati samo vinogradnikom, ki izpolnjujejo pogoje § 179 obrtnega zakona ter so vredni zaupanja in zanesljivi.

Pooblastila se izdajajo samo vinogradnikom, ki se preživljajo pretežno iz donosov vinograda, ki jim je vinogranstvo glavni poklic in ne gojijo šmarnice.

Takega pooblastila pa ne more dobiti oni vinogranik, ki premore več ko 3 ha vinograda.

§ 2.

Vino lastnega pridelka se sme točiti samo v krajih, kjer je bilo to doslej dovoljeno, to pa v občini, v kateri se je vino pridelalo. V mestih, trgih, zdraviliščih in letoviščih točenje ni dovoljeno.

§ 3.

Pooblastila za vinotoče pod vejo izdajajo pristojna občina upravna oblastva prve stopnje po zaslišanju gostilničarske združbe. Prošnji za pooblastilo je priložiti potrdilo občine, da presilec izpolnjuje pogoje te naredbe.

Vinotoč se sme dovoliti za največ tri mesece v letu.

§ 4.

Če se točenje vrši v lastnikovih prostorih, mora lastnik skrbeti za čistost in zdravstveno ureditev prostorov in opreme ter za potrebni red, mir in varnost. Če pa se točenje vr-

ši na prostem, je skrbeti, da kraj ne povzroča javnega zgražanja, ne ovira javnega prometa, ne v bližini šole, bolnice ali cerkve in je zdravstveno primeren; tudi na prostem mora skrbeti lastnik za čistost in zdravstveno ureditev opreme ter za red, mir in varnost.

V vinotočih pod vejo je lastniku prepovedano dovoljevati igre, godbo ali ples, dolžan je tudi zabraniti vsakršno razuzdanost. Osebam pod 18 leti starosti ali notoričnim pijancem ne sme postreči s pijačo.

V vinotoču se sme postreči samo z vinom lastnega pridelka.

§ 5.

Vinotoči lastnega pridelka smejo obratovati le do 20. ure.

§ 6.

Izjeme od določil te naredbe sme dovoliti ban v posameznih primerih.

§ 7.

Izdano pooblastilo se sme takoj preklicati, če se pojavijo take nerednosti, da lastnik ni več vreden zaupanja in ni zanesljiv.

§ 8.

Prekrški te naredbe se kaznujejo po določilih § 397. obrtnega zakona. Po tem določilu se kaznujejo tudi oni, ki bi na drobno točili vino brez pooblastila ali pa bi ga prekorčili.

§ 9.

Ta naredba stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem, ko se razglasi v »Službenem listu kraljevske banške uprave dravske banovine«. 9. 7. 1932

Novi davki

V »Službenih Novinah« z dne 15. avgusta t. l. je objavljen nedavno v narodni skupščini in senatu sprejeti zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o davku na poslovni promet, ki je s tem dnem stopil v veljavo. Davek na poslovni promet se je namreč zvišal od 1% na 2% in se bo odmerjal od 15. avgusta dalje.

Istočasno je bila objavljena tudi uredba o pobiranju davka na luksus. Po tej uredbi se smatrajo kot luksuzni predmeti oni predmeti, ki so v posebnem seznamu. Lista luksuznih predmetov obsega točno 100 števil. Med drugimi so navedene tudi lahke alkoholne pijače, fina vina, ki imajo preko 15° alkohola, šampanjec itd. Luksuzni davek znaša 10% sprejete odškodnine ali cene pri uvozu in se ima pobirati skupaj s poslovnim davkom. Na luksuzne predmete se plača torej s poslovnim davkom vred 12% po osnovi, ki velja za odmero poslovnega davka.

V »Službenih Novinah« je objavljen tudi novi trošarinski zakon. Glede na povišanje trošarine se bo sladkor pri maloprodajalcih in pri trgovcih na debelo v količinah preko 5 kg popisal, razliko bo treba plačati do 1. septembra t. l. Trošarinska razlika na opisane zaloge sladkorja znaša za sladkor v prahu, kockah in v glavah 0.75 Din, za sladkor v kristalu pa 0.60 Din. Vbodoče plača pri oddaji sladkorja v promet iz tovarne ali iz njenih skladišč razliko v trošarinski stopnji za kockasti sladkor v višini 1.50 Din za kg polovico tovarnar, za drugo polovico pa se lahko poviša prodajna cena. Prav tako plača za sladkor v kristalu razliko v stopnji tovarnar 1.65 Din za 0.60 Din pa se lahko poviša prodajna cena.

Uvedla se je tudi trošarina na električni tok. Tako znaša trošarina za tok, ki služi v razsvetljavo 70 par na kw uro. Pri toku za pogon motorjev in za ostale inštalacije pa znaša 10 par za kw uro pri porabi do 1000 kw ur na leto in 5 par pri porabi preko 1000 kw ur na leto. Za mesec avgust bo treba plačati trošarino za potrošeni tok po števcih, pri čemer pa se zatrošarini le polovico potrošnega toka. Trošarina na električne žarnice ostane še nadalje v veljavi.

Kakor vidimo, je naš stan ponovno težko prizadet z novimi obdavčitvami. Koliko finančnega uspeha bodo pokazali ti davki, je drugo

vprašanje, kot odgovor na to obdavičev se bo gotovo znižal konzum sladkorja in konzum električnega toka. Škoda bodo imeli torej najširši sloji.

Beseda točilcem*)

Imej svojo posodo, čeprav nabavljajš pijačo pri trgovcu! Potujoči posredovalci ne prinese vselej sreče. Ne jemlji in ne dajaj na vero! Brez strokovne usposobljenosti se ne loti obrta, odnosno ga čimprej opusti!

Ovijanje vehe s čunjo škoduje. Tu so gnezdišča vinskih boleznih, predvsem cika. Skrbi za lepo okroglo pilko in prav tako vehe, za ni treba teh neokusnih krp! Isto velja za drožnjak in pipo.

Za odvoz napolnjenega soda, ki si ga najprej nekoliko žveplal, ako ni bilo vino že prej z žveplovim dvokisom prenasičeno, ne zabij takoj! Ko se vino nekoliko poleže, sod še napolni in potem zabij z vehe za prevoz.

V hujši zimi pod — 5° C, ostani sod za kak prst prazen, da se vino lažje giblje; potem ne zmrzne izlaha. Bolj ko je vino alkoholno, nižje temperature prenaša. Zmrznjeno vino pusti pri miru, da se počasi samo otali! Od vina gre v srez prav za prav samo voda. Ako »vinski led« odločiš, dobiš prav tako zgoščeno vino, kakor pri umetnem zmrzovanju mošta ali vina.

Kakor huda zima, tako je tudi huda vročina za daljši prevoz vina lahko prav opasna.

Po prevozu sod v kleti takoj odveši, vino pokusi, da li je v redu, zapolni z najmanj enakovrednim vinom in sod čvrsto zaveši s kletno (dolgo) vehe iz trdega lesa! Šele čez kaka dva tedna ga nastavi (deni na pipo), ko se je odpočilo in si opomoglo!

Točenje iz velikih sodov skozi več tednov — zlasti poleti — je škodljivo. Kan in cik sta redna gosta. Raztoči vino v zdrave manjše sodčke, redno jih zapolnjuj in drugega za drugim nastavljal!

Posode z vinom v točilnici naj bodo pokrite, odnosno začepjene, zamašene. Ne nosi v točilnico več vina, nego ga rabiš sproti, ker se pijača v načeti posodi rada kviri! Pijača bodi pravilno temperirana!

Skrbi za snago okoli pipe in v pipi sami! Prvo vino iz pipe, ako ni dalje časa teklo, je tem slabše, čim bolj je pipa zanemarjena. Kovinske pipe so za nič.

Vinske mušice se dobro počutijo okoli umazane pipe in pilke, odnosno vehe in okoli umazanega drožnjaka. To so majhne, nekaj mm velike, rjavkaste ali žoltkaste stvarce, ki se kaj radi naselijo na kakorkoli ranjenem grozdju, v prešnicah, odnosno moštarnah, sploh na vsakršnem pregodnem sadju, ki se že kvasi in kisa. Na trpinah, tudi na sadnih sokovih, kamor ležejo številna jajčeca. Tu se potem razvijejo ličinke, iz njih pa spet krilate živalce.

Toči vino v vrč ali steklenico čim bolj z nizkega, najbolje po prav čedni cevi, spojeni s pipo po snažni gumijasti cevčici; steklena cevka sega na dno posode, ki jo natakaš. Vino se ne »ubije«, ostane bolj sveže in rezno, torej neprimerno boljše od drugače točenega. Previdno, mirno natakaj tudi merice za goste!

Ostanek v sodu, kalež, takoj filtriraj in uporabi! Podčepina je uporabna za kis, treba pa je vobče ni, ako previdno natakaš.

Izpraznjen sod takoj očisti, zavaruji, odnosno ohrani v dobrem stanju!

Snaga, red, dober zrak v kleti so naprednemu kletarju najboljše priporočila. Skrbi za kolikor mogoče stalno toploto v kleti! V vinski kleti ne hrani kisa, poljskih in vrtnih pri-

*) Iz knjige Andreja Zmavca: **Vinski zakon in kletarski vedež**, ki se dobi pri avtorju v Mariboru, Gospoška ulica 50. Knjiga je, kakor nalašč, prirejena za gostilničarje in točilce in jo zato tudi na tem mestu našim članom najtopleje priporočamo. Ur.

delkov, raznih kiselin, petroleja, bencina, karbida itd.!

Toči hkrati rajši le eno ali dvoje vino, a to bodi pristno, zdravo, dobro! Ne razvajaj gostov po nepotrebnem in ne nosi vina iz »tistega soda — tam v kotu«, ki še ni nastavljen! V pravih vinotočih ne najdeš smrdljivega in škodljivega žganja.

Postreži vladno, pa tudi dobro, čedno, poceni, pošteno! Potem bo vinski zakon tvoj najboljši zaščitnik. Nezanosljivega natakara takoj odpravi!

Prisedi, če te vabijo, a še tedaj bodi bolj vzdržljiv in pomni, da ti ne moreš biti gost v svoji krčmi!

Nerodnemu pijančku in nepopoljivemu zapravljiščku pokaži vrata, ker je škodljivec dobre stvari in samo še bolj podpihuje in podžiga pretirani protialkoholni pokret, ki ogroža prav brezobzirno tudi naše pošteno kmetijsko vinogradništvo in poštene vinski obrt. V pravi gostilni tudi ni pretepačev, niti pretepev, niti zlonamernih izživanih in nedostojnih prerekanj. **Gostilna bodi čeden, prikupen dom domače družabnosti in toplega gostoljubja!**

Gostilničarji!

Naročajte knjigo: »Vinski zakon in kletarski vedež«, katero je spisal ravnatelj vinarske šole v p. in kletarski nadzornik g. Andrej Žmavc.

Odpis davka radi elementarnih nezgod

BEOGRAD, 9. avgusta. AA. V zadnjem času so se pojavile razne elementarne nesreče, kakor toča in rastlinske bolezni, ki povzročajo zlasti posevkam veliko škodo. Glede na to se opozarjajo kmetje (davčni obvezanci), da lahko dobe za škodo, ki jo trpe od elementarnih nesreč, po čl. 12 zakona o neposrednih davkih, odpis zemljiškega davka v razmerju s škodo, če je na žetvi več škode kakor četrtina.

Pogoji za dosego odpisa zemljiškega davka zaradi elementarne nesreče so navedeni v »Uredbi o odpisu davka elementarnih nesreč« št. 137.095 z dne 29. oktobra 1928. Po tej uredbi imajo davčni obvezanci pravico do odpisa davka zaradi elementarne nesreče tedaj, če trpe škodo: 1. od ognja, vode, toče, poljskih miši in kobilic, neglede na to, ali je škoda prizadela samo nekatere parcele zemljišča ali pa cele kraje; 2. od mraza, viharjev, orkanov, velike suše, hroščev, rastlinskega raka, mrčesa in drugih zajedavcev ter vobče rastlinskih bolezni, toda samo tedaj, če je škoda prizadeta ne samo posameznim parcelam, nego celemu kraju.

Da se davčnim obvezancem prečeni škoda in odpiše zemljiški davek v razmerju s škodo, mora vsak davčni obvezanec predložiti posebno pismo prijavo, in sicer v tistih občinah, kjer je katastracija že izvršena, pristojni katastrski upravi, v onih občinah, kjer še ni, pa pristojni davčni upravi.

Prijava mora obsegati ime občine, število parcel, ki so trpele škodo, vrsto posevka, vrsto poškodovanega posevka, velikost škode, dan, kdaj se je škoda zgodila in rodbinsko in krstno ime prijavnika.

Prijava ni podvržena nikaki taksi.

Ce je elementarno škodo napravil mraz, vihar, orkan, velika suša, hrošči, zajedavke in rastlinske bolezni, lahko pismo prijavo predlože davčni obvezanci vsak zase, ali pa skupaj; lahko pa jo predloži tudi občinska oblast sama z navedbo gori omenjenih podatkov.

Ce ima davčni obvezanec zemljišča v več občinah, v katerih je doživel škodo, mora predložiti posebno prijavo za vsako občino posebej.

Rok za predložitev pismenih prijav je za škodo, ki jo poljedelec trpi od ognja, toče, poljskih miši, rastlinskih uši, kobilic, viharja, orkana, hroščev in zajedavcev, največ 8 dni po opaženi škodi, za škodo od povodenj 8 dni, računajoč od tistega dne, ko je bilo najvišje vodno stanje, za škodo

od velike suše pa 15 dni pred začetkom žetve.

V primerih, kjer je potrebna posebno velika obzirnost, se smejo prijave poslati in sprejeti tudi po poteku teh rokov, če so dostavljene v takem času, da se da še ugotoviti velikost škode.

Velikost škode dožene na kraju nesreče komisija, ki ji predseduje uradnik katastrske odnosno davčne uprave, kadar pa se škoda zgodi med žetvijo ali tik pred njo, je pooblaščen občinska oblast, da škodo takoj prijavi pristojni katastrski odnosno davčni oblasti. Občinska oblast ima pravico, da takoj sama v navzočnosti dveh članov občinske uprave ugotovi z zapisnikom provizorno na licu mesta velikost škode, prizadejane vsaki parceli. V takih primerih bo tak zapisnik služil kot temelj za odpis davkov, če iz kakšnega razloga državna komisija ne bi mogla pravočasno priti, da sama na licu mesta ugotovi velikost škode.

Prijave, poslane sreskim načelstvom in vsem drugim oblastvom razen davčnim in katastrskim upravam, ne prihajajo v poštev pri odpisu davka.

Reorganizacija gospodarskih zbornic

Minister za trgovino in industrijo je predpisal uredbo o trgovskih in industrijskih ter obrtniških zbornicah. Za zastopanje, zaščito in pospeševanje gospodarstva Jugoslavije obstojajo zbornice, ki obsegajo to trgovino, industrijo in obrt. V trgovini spadajo tudi denarništvo, gostilničarstvo, pomorstvo, rečna plovilba in prometni posli, v industriji pa ladjedelstvo, rudarstvo in topilništvo.

Zbornice so po tej uredbi javno-upravne in posvetovalni organi državnih oblastev ter samoupravnih teles v vseh vprašanjih, ki so v zvezi z gospodarskimi in socialnimi problemi. Zbornice so dolžne v svojem delovanju upoštevati splošne interese narodnega gospodarstva v svojem področju, kakor v področju vse države. Med drugim morejo iz lastne pobude ali pa na zahtevo proučevati razna gospodarska vprašanja, zasledovati pojave gospodarskega življenja in o vseh teh vprašanjih predlagati oblastvom svoja mišljenja in svoje predloge. Dajati morajo mišljenja o načrtih zakonov, uredb in pravilnikov, ki so važni za gospodarstvo. Sodelujejo pri ustanavljanju zakonov ali razstav za pospeševanje gospodarskih panog, ustanavljanju strokovne šole, vzdržujejo razsedišče za spore gospodarskega značaja, prirejajo gospodarske anketne in vršijo nadzorstvo nad strokovnimi organizacijami po obrtnem zakonu.

Po tej uredbi bo v naši državi 19 gospodarskih zbornic in sicer: 1. Trgovska zbornica v Beogradu; 2. Industrijska zbornica v Beogradu; 3. Trgovsko-industrijska zbornica v Zagrebu; 4. Trgovsko-industrijska zbornica v Osijeku; 5. Trgovsko-industrijska zbornica v Velikem Bečkerek; 6. Trgovsko-industrijska zbornica v Sarajevu; 7. Trgovsko-industrijska zbornica v Banjaluki; 8. Trgovsko-industrijska zbornica v Skoplju; 9. Trgovsko-industrijska in obrtniška zbornica v Ljubljani; 10. Trgovsko-industrijska in obrtniška zbornica v Novem Sadu; 11. Trgovsko-industrijska in obrtniška zbornica v Splitu; 12. Trgovsko-industrijska in obrtniška zbornica v Dubrovniku; 13. Trgovsko-industrijska in obrtniška zbornica v Podgorici; 14. Obrtniška zbornica v Beogradu; 15. Obrtniška zbornica v Zagrebu; 16. Obrtniška zbornica v Osijeku; 17. Obrtniška zbornica v Sarajevu; 18. Obrtniška zbornica v Banjaluki; 19. Obrtniška zbornica v Skoplju. Vsega je torej 19 zbornic in sicer ena trgovska, ena industrijska, 6 trgovsko-industrijskih, 5 trgovsko-industrijskih in obrtniških in 6 obrtniških. Zbornice lahko na svojem področju z odobrenjem bana ustanovijo ekspoziture, kjer je to potrebno. Zbornice

Konsum Radenske zdravilne vode

stalno raste. To je zadosten dokaz, da ljudje to mineralno vodo izredno čislajo. V Vašem interesu je, da svojim gostom ustrezete ter jim servirate

Radensko zdravilno vodo,

ki ima to prednost, da paralizira vinsko kislino ter napravi tako vsako tudi najbolj kislo vino prijetno pitno.

smeje imeti tudi izven svojega sedeža redne zbornične dneve. Zbornici pripadajo vse fizične in pravne osebe, ki izvršujejo obrt v smislu obrtnega zakona. Najsi imajo na področju sedež podjetja ali pa samo podružnico.

Uredba določa naslednje organe zbornice: 1. zbornični svet, 2. predsedništvo, 3. odseki, 4. stalni inšpekcijalni odbor, 5. zbornični urad, 6. ekspoziture in zastopstva. Število članov zborničnega sveta ne more biti večje od 70. Vsak svetnik ima namestnika, njegov mandat pa traja 6 let. Zbornični svetniki vršijo svojo dolžnost brezplačno in nimajo pravice na kakršnokoli dnevnic. Pravico voliti zbornične svetnike ima vsak pripadnik zbornice, ki je državljan kraljevine Jugoslavije. Volilno pravico vrši vsak pripadnik po pravilu preko svoje prisiljene organizacije. Zbornice so pod nadzorstvom pristojnega bana, ki rešuje prijtožbe pripadnikov zbornic in udruženj proti odlokom zbornic. Ban lahko postavi vsaki zbornici svojega komisarja, zaradi nadzorstva in vzdrževanja neposredne zveze. Najdalje v šestih mesecih se morajo izvesti volitve v zbornični svet in sploh reorganizacija zbornic v smislu te uredbe.

Najboljši Vaš svetovalec je »Vinski zakon in kletarski vedež«. Naročite ga pri zadrugi ali pa pri Vaši zvezni organizaciji.

Književnost

»Vinski zakon in kletarski vedež«. Samozaložba: Andrej Žmavc, Maribor, Gosposka ulica 50. Trdo vezano. XII — 176 strani. Cena lično opremljeni knjigi 50 Din.

Prepotreben tolmač novega zakona o vinu s pravilnikom — že dolgo in težko pričakovan — je pravkar izšel v samozaložbi avtorja, znanega strokovnjaka g. Andreja Žmavca, direktorja vin. in sadj. šole v Mariboru v pok. in v. d. kletarskega nadzornika za dravsko banovino.

Knjigo je rodila nujna potreba. Marsikatera bridka izkušnja bi bila prihranjena našemu vinarskemu gospodarstvu, da smo imeli takoj ob začetku novega zakona o vinu takole izčrpno knjigo, ki bi poučila naše vinarje, vinske trgovce, gostilničarje i. dr. o vseh pogojih, ki so potrebni za produkcijo, promet in konsum vina, v okviru tega zakona.

V uvodni besedi dokazuje veliko potrebo in pomen zakona o vinu. Opozarja na nedostatke v vinskem gospodarstvu, ker zakon še mnogo premalo pozna in upoštevajo. Da temu odpomre, je spisal to lepo delo, ki naj služi kot veren kažipot vinarjem, vinarskim in kletarskim zadrugam, kletarjem, gostilničarjem, trgovcem z vinom in spirituozami ter vinskim konzumentom in kletarskim kontrolnim organom. Tudi pravniku in narodnemu gospodarju kakor organom finančne uprave in prometnim ustanovam bodo stvarne in precizne razlage in razprave v tej knjigi mnogokrat pokazale pravo smer.

Lahko razumljivo je razčlenil določbe zakona, nekako povezano z navodili za praktično vsakdanjo upo-

rabo. Strokovni del tvorijo kletarska navodila v zvezi in skladu z zakonom samim. »Kletarski vedež« ne predstavlja celokupnega kletarstva, saj bi le-to — kakor pravi pisatelj — zahtevalo večkratni obseg in silno podražitev izdanja ter bi prekoračilo okvir njegove naloge; vendar strokovni del knjige povsem zadostuje in zadovoljuje, saj vsebuje vsa najvažnejša dela in opozorila iz sodobne vinske tehnike.

To ni prvi poskus, kakor trdi avtor, ampak je docela uspelo delo, podatki ta važen gospodarski zakon — zakon o vinu v taki, obenem poučni in kar mogoče vsestransko uporabni, pregledni obliki.

Zakon o vinu morajo vsi interesi poznati. Zato bi knjigo »Vinski zakon in kletarski vedež« naj imel vsak napredni vinar, vsak vinski trgovec, vsak gostilničar, sploh vsakdo, ki ima kakršenkoli posel z vinarstvom in vinskim gospodarstvom vobče.

V vseh svojih izvajanjih kaže avtor, da je v vinarški panogi izborna verziran. Jezik gladek, terminologija posrečena; način podajanja enostaven in jase.

Zunanje lice knjige je zelo čedno, tisk ličen ter prikupljiv. Naroča se pri avtorju v Mariboru, Gosposka ulica 50. Knjigo vsakomur najtopleje priporočamo.

F. V.

Razno

Važno pojasnilo glede termina za vlaganje prošenj za povračilo državne in banovinske trošarine.

V smislu § 8. pripombe k §-u 2 troš. novele je bilo treba vložiti prošnje za povračilo državne in banovinske trošarine do 20. maja 1932 pri finančni direkciji odnosno banki upravi.

Večje število prošenj, ki so bile izročene od naših članov priporočeno pošti do vštetelega 20. maja 1932, so dospеле vsled zakasnitve pošte k finančni direkciji odnosno banki upravi v Ljubljani šele po 20. maju 1932 in so bile kot prepozno vložene zavrjnene, ker zadnji dan roka še niso bile prispele k finančni direkciji odnosno banki upravi, a se dejstvo, da so bile te prošnje predane priporočeno pošti še pred pretekom roka, ni upoštevalo. Na ta način je bilo precejšnje število naših članov materijelno občutno oškodovanih, ker so jim bile prošnje kratkomalo zavrjnene in se proti dotičnemu odluku tudi niso pritožili.

S svojim odlokom z dne 5. avgusta 1932, št. 58085/III pa je ministrstvo financ, oddelek za davke, pojasnilo, da je smatrati prošnje za povračilo državne in banovinske trošarine, ki so bile oddane priporočeno na pošto do vštetelega 20. maja 1932, kot pravočasno vložene.

Opozarjamo na to naše člane, ki so oddali svoje prošnje za povračilo priporočeno na pošto do vštetelega 20. maja 1932, a so jim bile prošnje zavrjnene radi zakasnelosti in se proti dotičnemu obvestilu niso pritožili, s priporočilom, da takoj uveljavijo svojo pravico do povračila z novimi prošnjami (predstavkami) na finančno direkcijo odnosno banko upravo. Te prošnje (predstavke) naj koku-

jejo s 5 Din ter navedejo v njih dan, katerega so oddali prošnjo pripravljeno na pošto odnosno naj priklopijo tem prošnjam dotični poštni receptis.

Obračunanje trošarine za zaloge vina in žganja.

Finančno ministrstvo je odredilo glede obračunavanja trošarine na zaloge vina in žganja, ki so bile popisane dne 20. aprila t. l. naslednje: Na podlagi § 2. in 4. zakona o izpremembah in dopolnitvah trošarinskega zakona se ima izvršiti povračilo trošarine na žganje in vino, ki je bilo pri točilcih na zalogi, kakor tudi povračilo razlike na trošarinski stopnji na zaloge špirta pri veleprodajalcih in tovarničarjih. Ker imajo vse te osebe plačati razne državne dajatve, ki so že dospele, pri tem pa od države terjajo večje vsote na račun povračila trošarine, zato je potrebno, da se od oseb, ki imajo terjatev na račun povračila trošarine, poberejo samo one vsote, ki presegajo te terjatve. V ta namen bodo finančne direkcije izdale davčnim upravam naredbo, da od oseb, ki imajo terjatve za povračilo trošarine, ne zahtevajo plačila tekoče pavšalne trošarine in ostalih dajatev kolikor vsota teh dajatev presega povračilo. Razume se, da se bo prej točno ugotovilo kakšen znesek ima posameznik terjati na račun povračila, ki naj služi za kompenzacijo dajatev. Kadar se izda rešitev o povračilu in kadar ta rešitev postane pravomočna, tedaj se ima napraviti končni obračun. Na ta način se vrši obračunavanje trošarine že dalje časa na področju naše finančne direkcije. Pozivamo vse gostilničarje in druge točilce, da zahtevajo od davčnih uprav obračun, da ne bi imeli težkoč in sitnosti radi plačila pavšalne trošarine.

Izveček zakona o vinu.

Opazili smo, da vključ našim opozorilom bodisi potom okrožnic na naše zadrage, bodisi potom našega strokovnega glasila niso mnogi naši člani še do danes razobesili »Izveček zakona o vinu« v točilnici in točilni kleti. Kakor se vidi, mora imeti tedaj vsak član razobešen 2 izvoda »Izvečka zakona o vinu«. Kletarski nadzornik in drugi organi imajo strogo naročilo, da ovadijo brezpogojno vsakega gostilničarja, ki ne bi imel razobešenega »Izvečka zakona o vinu«. Opozorjamo pošteno vse članstvo na označeno določilo, ker bo sicer sleherni brezpogojno kaznovan od strani oblasti z občutno kaznijo.

Vinska pokušnja na Ljubljanskem velesejmu.

Za vinski sejem na Ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 3. do 12. septembra, se je do določenega roka prijavilo zadovoljivo število producentov iz Dolenjske, osobito iz Bele krajine ter iz Štajerske, tako da bo ta sejem zastopan z raznimi izbranimi vini iz cele banovine. Nudila se bo torej malim in velikim konzumentom kakor tudi vsem prijateljem dobre domače, pristne kapljice ugodna prilika za ceneno pokušnjo teh vin ter za naročila v poljubni množini. Zaloge pri producentih so se sicer v zadnjih dveh mesecih že močno skrčile, a dobi se še vedno dovolj dobrega blaga, z razliko sicer, da se cene vedno bolj učvrstjujejo, čim bolj se zaloge krčijo.

Konjska razstava v Ljubljani.

V okvirju svoje prireditve »Ljubljana v jeseni« pripravlja velesejmska uprava po daljšem prestedku zopet veliko razstavo plemenskih in športnih konj. Razstava se vrši v nedeljo, dne 11. septembra t. l. Najboljše razstavljenе konje bo velesejmska uprava odlikovala s kolajnami. Kdor želi svojega konja razstaviti, naj se nemudoma pismeno prijavi na naslov: Gostič Stanko, žrebčarna, Selo pri Ljubljani. V prijavi je navesti sledeče podatke: 1. ime in naslov razstavljalca; 2. ime in naslov vzreditelja konja; 3. spol, ime (žrebec, skopljenec, kobila, žrebec); 4. starost;

5. pasma; 6. barva; 7. rod (oče in mati); 8. opomba (doseženi hitrostni rekordi, plemenitni uspehi itd.).

Oziralo se bo le na prijave, ki dosepejo najkasneje do 31. avgusta t. l. Vse prepozne prijave se odklonijo.

OPOZORILO.

Z uredbo o oprostitvi poštnih pristojbin je ministrstvo za promet ukinilo ugodnost § 191. zakona o zavarovanju delavcev, ki je oproščal poštnih pristojbin vse navadne dopise delodajalcev in delojemalcev, naslovljene na OUZD v Ljubljani, kakor tudi vse dopise urada naslovljene na delodajalce.

Vsi interesi se z ozirom na goričit uredbo opozarjajo, da morajo biti vsi dopisi naslovljeni na tuk. urad, pravilno in zadostno frankirani, ker bi se sicer njih sprejem zavrnili. Istotako se opozarjajo na čl. 8. uredbe, po kateri mora naslovnik plačati poštnino za vse dopise, ki jih prejme od podpisanega urada.

OUZD.

Kletarstvo

Vprašanje in odgovori

Vprašanje Fr. Z. v R. Kaj je parafin in kako sode parafinirati?

Odgovor: Parafin se dobiva kot postranski produkt petrolejske industrije. Parafin je bela, vosku podobna tvarina, ki je, kadar se segreje, tekoča kakor voda, kadar se pa shladi, trda kot vosek. Uporablja se tudi v kletarstvu in parafiniramo večje ležalne, pa tudi manjše transportne sode.

Parafine ne topi nobena snov v vinu, ne alkohol, ne kislina, niti kaj drugega ne, niti na njej ne rastejo glivice. Vsled tega parafinirana posoda tudi ne scika in ne splesni. Parafiniran sod je tak, kot bi bil s steklom oblit. Parafinirani sodi imajo tudi to dobro lastnost, da se lahko isti sodi uporabljajo za bela in črna vina, ker parafina ne sprejema barvila. Parafina pa mora biti čista in ne sme dišati po petroleju.

Parafiniramo sode tako, da najprej parafino nad ognjem raztopimo, da postane tekoča kakor voda. Sodi za parafiniranje morajo biti popolnoma suhi in topli, ker se drugače parafina ne prime. Raztopljeno parafino vlijemo v sod, ki ga hitro prekotamo in postavimo na eno in na drugo dno in še vročo parafino izlijemo. Pri tem je ostala na lesu tanka plast parafine tako fina, da je s prostim očesom niti ne opazimo, ki pa popolnoma zadostuje. Velike sode pa parafiniramo tako, da naglo namažemo na tanko vso notranjost sode z raztopljenim vročim parafinom. V velikih obratih parafiniramo sode s posebnimi stroji.

Na 1 hl vsebine računamo povprečno 15 do 20 dkg čistega parafina. V parafiniranih sodih razpošiljanjo mošte, hranimo žganje, sploh tekočine, pri katerih želimo, da ostanejo dolgo sveže in rezkega okusa ter da ne izgube obenem tudi moči.

Parafinirane sode smemo umivati, izplahnjevati le z mrzlo, hladno vodo, ker v vroči vodi bi se parafina raztopila.

Vprašanje I. K. v N. pri N. Pri kateri temperaturi se vino najbolje pokuša in pije?

Odgovor: Najbolje se pokuša in pije belo vino pri 11° C, črno vino pri 16—17° C. Šumeča vina (šampanjec) je servirati dobro ohlajena, a ne pod 7—8° C.

Vprašanje S. J. v D. Kako ozdraviti vino, ki ima neprijeten, surov okus po žveplovi starini?

Odgovor: Neprijeten, surov okus po žveplovi starini dobi vino radi ponovnega, močnega žveplanja; najrajši pa ga nategne iz sodov, ki so bili močno in dalje časa žveplani in prazni. Da se nam prazni sodi ne pokvarijo, jih seveda moramo žveplati. Žveplov, dim, to je žveplov dvo-kis se pa izpreminja v sodih s pomočjo zraka in vlage polagoma v žveplovo kislino, katero les vsrkava. In če napolnimo v tak sod zopet vi-

no, izluži vino iz dog žveplovo kislino. Žveplova kislina se spoji v vinu s kalijem vinskega kamna na kalijev sulfat, kateri daje vinu neprijeten, surov okus po žveplovi starini. Da pa to preprečimo, moramo prazne sode, preden jih zopet za vino uporabimo, vselej dobro oprati. Če pa sod ni dolgo časa v rabi in je večkrat žveplan, ga moramo izlužiti, to je sod izprati s čisto vrelo vodo in nazadnje še s čisto mrzlo vodo, da se žveplena kislina iz sode popolnoma odstrani. Zakuhan sod je potem dobro oviniti še s tem, da se vanj nalije še vročih vinskih odpadkov n. pr. drož, vsled česar dobi sod bolj vinski okus.

Neprijeten surov okus po žveplovi starini se iz vina ne da lahko odstraniti. Najbolje je, da vino s takim okusom premešamo z mladim, rezkim vinom in ga čimprej porabimo.

Vprašanje Fr. Z. v B. Ali je kako sredstvo proti rjavenju obročev?

Odgovor: Da nam obroči ne rjavijo, jih prevlečemo z raztopino železnega laka. Z istim pridom uporabljamo tudi vazelino za vse železne dele kletarskih posod in potrebščin. Tudi menige se rado uporablja za mazanje obročev.

Vprašanje I. R. v C. Kakšne krtače za pomivanje sodov mi najbolj priporočate?

Odgovor: Krtače za pomivanje sodov morajo biti narejene iz dobrih, trdih ščetin, ali pa, kar je še boljše, iz klanih gosjih peres. Take krtače se dobi v vsaki večji trgovini s kletarskimi potrebščinami.

Vprašanje M. R. v S. Katera temperatura in vlaga je v vinski kleti za šolanje (staranje) najbolj primerena?

Odgovor: V vinski kleti vino leži in zori, v njej se vršijo vsa za šolanje vina potrebna dela. Z ozirom na to bodi vinska klet urejena tako, da vino v njej lahko zori. Posebne važnosti za vinsko klet je primerna toplota in vlaga. Temperatura bodi po možnosti vedno čim najbolj enaka. Količanje temperature naj ne bo višje od 5—6° C. Poleti ne nad 15° C, pozimi pa ne pod 9° C. Bela vina prinašajo tudi nižjo temperaturo, do čim se črnina najbolj šola in zori pri 15—16° C. Močno kolebanje temperature lahko vinu škoduje in to tem bolj, čim večje so razlike v temperaturi. Če se klet zgodaj shladi, je s tem ovirano delovanje živih mikroorganizmov in potrebni kemični fiziološki procesi v vinu se ne morejo izvršiti oziroma so zadržani; trpi naravni padec kislin in zorenje vina. Če se pa nasprotno poleti toplota premočno zviša, postane vino toplo in mikroorganizmi, posebno isti, ki ljubijo toploto kakor n. pr. očetne bakterije, se premočno vzbujujejo k svojemu delovanju; obstoja nevarnost vinskih bolezni. Vino hitreje zori, se močnejše suši.

Glede vlage klet naj ne bo presuha, pa tudi ne prevlažna in se mora dati dobro zračiti. Klet s pravilno vlago nima več kot 70—80% relativne vlage. V mokri kleti trpi zelo posoda, razvijajo se razne plesni, v presuhi kleti pa se vino preveč suši in prehitro zori.

Vprašanje Z. H. v O. Imam 600 litrov vina, ki je začelo cikati. Kaj je vzrok, da vino cika in kako zabranim nadaljni razvoj cikanja?

Odgovor: Cikanje je ena najbolj razširjenih vinskih bolezni. To bolezen povzročujejo očetne glivice in bakterije, ki pretvarjajo alkohol v vinu v očetno kislino in vodo. Te bakterije pričnejo takoj delovati, čim pride vino z zrakom v dotiko, zlasti če sod ni dobro zamašen ter se v vinu posebno pri višji toploti močno razmnožujejo. Radi tega je treba v prvi vrsti vino proti zraku zavarovati, to je držati sode vedno zapolnjene in vino v hladni kleti hraniti.

Močno cikasto vino je zdravju škodljivo in za prodajo po zakonu o vinu prepovedano. Tako vino se tudi ne da zdraviti; kvečjemu se da pri vinu, ki še ni močno cikasto, nadaljnji razvoj cikanja zabraniti. V ta namen je v prvi vrsti priporočljivo pasteriziranje vina, to je segrevanje vina na 62—65° C. Za pasteri-

AUGUST AGNOLA

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 13

ZALOGA RAZNOVRSTNEGA
NAMIZJA ZA GOSTILNE,
HOTELE IN KAVARNE

ziranje je pa potreben poseben aparat; radi tega je to delo pri manjših kletarjih neizvedljivo.

Enostavneje je pretakanje ciku podvrženega vina v močno zažveplan sod skozi posebno razpršilno cev. Pa tudi to je samo tam izvedljivo, kjer je na razpolago vinska pumpa.

Najenostavneje zabranjenje razširjenja očetnih bakterij je čiščenje vina s kalijevim metabisulfitom (pirosulfit), ki ga dobite v vsaki drogeriji. Prej običajno rabljen natrijev bisulfit je po novem zakonu o vinu zabranjen. Cikastemu vinu dodajte 8 do 10 gramov kalijevega metabisulfitna na hektoliter ter ga dobro pomešajte. Ta prašek se v vinu raztopi in se razkroji v žveplov dvokis, ki uniči vse očetne in druge glivice in bakterije. Tako popravljeno vino je treba čimprej porabiti.

Ako pa vsebuje vino že preveč očetne kisline, tedaj je najboljše, da naredite iz njega vinski očet, ki se tudi, pravilno napravljen, danes prav dobro proda. Za žganjekuhó premočno cikasto vino tudi ni pravno, ker ima vsled delovanja očetnih bakterij premalo alkohola in ker očetna kislina kot hlapljiva kislina prehaja tudi v destilat.

Vprašanje S. J. v S. Kako nove sode ovini?

Odgovor: Vinska posoda se navadno napravlja iz neizluženega lesa in še le potem, ko je že gotova, znofraj izluži. Temu pravimo, da sode ovini. Svež hrastov in drug les vsebuje razne snovi, posebno čreslovino, lesno barvilo itd. Te snovi se topé v vodi, še rajši pa v vinu, ki vsebuje kisline in alkohol, v katerih so te snovi lahko topljive. Če pride vino v nov, neovinjen sod, izluži vino navedene snovi, dobi rjavo barvo, je trpkó, ima okus po lesu in izgubi več ali manj svoj prvotni značaj.

Iz tu navedenih vzrokov se novi sodi morajo oviniti. Kot sredstva za izluženje sodov (ovinjenje) prihajajo v poštev: vreła voda, vodena para, raztopina sode, raztopina žveplene kisline, alkohol i. dr.

Ovinjenje sodov s sodino raztopino: V praksi se sodi največkrat ovinnajo z vročo vodo in sodo, navadno 2½%. Na 1 hl vsebine sode se vzame 10 litrov vode, ki se skuha. Vreli vodi se da na 10 litrov ¼ kg sode, ki se hitro raztopi in se vsa raztopina še enkrat dobro prekuha in kot krop vlije v sod. Sod se zadela in dobro prevalja. Ker se vreła tekočina v sodu ohladi in pri tem skrči, se zrak v sodu razširi in postane tanjši, tako da raztopina sode vre, ako sod kotamo sem in tja, vsaj nekaj časa. Pri vrenju se razvije vodena para, ki pritiska vodo v luknjice lesa. Sod kotalimo in postavimo na eno in potem na drugo dno, da je dno na zunanji strani toplo. Še preden se voda ohladi, jo je treba iz sode izliti, sicer bi že raztopljene snovi les zopet nazaj posrkal in bi bilo zakuhanje brezuspešno. Prva voda, ki jo iz sode izlijemo, bo črna kakor črnilo. Če zakuhamo vdrugeč in pri majhnih sodih mogoče še tretjič, bo nazadnje voda že čista ostala. Nazadnje izplahnemo sod s čisto, vrelo in potem še s čisto hladno vodo. Pri večjih sodih zadostuje tudi, ako sod samo enkrat ovini.

V na ta ali na druge načine ovinjene sode, kakor jih nekatere v nastopnem še omenjamo, ne damo finih, starih vin, temveč vina slabše kakovosti ali še rajši prevremo v njih slabše mošte, ker se v luknji-

Pobiranje davkov in doklad. — Rok dospelosti in zapadlosti plačil

Ker smo opazili, da so bili nekateri naši člani radi zapadlega roka pri plačevanju davkov in doklad kaznovani še z enkratnim zneskom letne takse objavljamo v naslednji lestvici razpored pobiranja davkov in doklad ter roke dospelosti in zapadlosti plačil. Pri tem opozarjamo vse naše članstvo na § 5 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah odst. kateri se glasi:

Vse osebe, ki plačujejo takso po tem zakonu občasno, tedensko, mesečno, polletno, letno itd. vnaprej, se kaznujejo, če redne takse ne plačajo pravočasno, poleg plačila redne takse z enkratnim zneskom redne takse.

cah lesa izločijo kristalčki vinskega kamna in se s tem sod še bolj ovini. Še le drugo ali tretje leto po ovinjenju lahko v tak sod damo fino, staro vino.

Ovinjenje sodov z raztopino žveplene kisline. Ako ovinimo sode z raztopino žveplene kisline, si raztopino pripravimo tako, da vlijemo žvepleno kislino v vodo in ne narobe, ker v tem slučaju štrca žveplena kislina na vse strani, kar je jako nevarno za oči in lahko dobimo opekline na koži. Pri mešanju žveplene kisline z vodo se razvije mnogo toplote. Najprej si napravimo mešanico 1% žveplene kisline in vode, katero skuhamo (na 1 hl vsebine sode vzamemo 10 litrov vode in 0.1 litra žveplene kisline), vlijemo v sod in sod dobro prekratamo na vse strani in še vročo raztopino izlijemo. Nato vlijemo v sod 2.5% vrelo raztopino sode (na 10 litrov vode ¼ kg sode), ki izpere poleg drugih snovi še tudi žvepleno kislino, ki je zastala v sodu. Nazadnje izplahnemo sod s čisto vrelo in potem še s čisto, hladno vodo.

Ovinjenje sodov z vodeno paro. V velikih obrtih ovinijo sode z vodeno paro pod pritiskom ½—1 atmosfere. Sod parimo tako dolgo, da iztekata voda in kondenzirana para čista in da je les skozi in skozi topel. V to svrhu izdelujejo tvornice posebne parne kotle.

Velike sode kakor tudi majhne transportne sode ovinimo tako, da jih parafiniramo. Kako se sodi parafinirajo, pa smo že pisali na drugem mestu.

Vprašanje Fr. S. v K. Kako čistimo vino z ribjim klejem?

Odgovor na to vprašanje Vam podajemo iz knjige **Andrej Žmavc: »Vinski zakon in kletarski vedež«**, katero knjigo Vam najtopleje priporočamo in ki se dobi pri avtorju v Mariboru, Gosposka ulica 50.

»Najfinejšo čistilo iz skupine živalskih klejev, osobito za kvalitetna bela vina, je ruski ribji mehur: vizovina, belugovina, mehur velikih rib, n. pr. vize, beluge i. dr., ki žive v Volgi, v Dnjepru itd. Znani sta marki »Salijsky« kot boljše in dražja ter »Beluga« kot cenejša. V prometu je mnogo slabega in potvorjenega blaga.

Ribji mehur dobre kvalitete se v kropu raztopi. Vendar ga pripravljamo z mrzlo vodo, da ne izgubi učinkovitosti. Najugodnejša temperatura za to je malo nad 20° C. Odmerjeni ribji mehur — kupujemo ga kar v celih kosih! — tolkljamo z lesenim tolkačem kot meso za zrezek ali polenovko, da ga nato lažje razrežemo na drobne kosce.

Razkosani ribji mehur namakamo v mehki (prekuhani), toda hladni vodi 1—2 dni. Medtem vodo večkrat menjamo. Ribji mehur naraste in nabrekne.

Vodo odlijemo in čistilo zgnatemo v temperirani sobici. Prilijemo čimbolj kislega vina ob neprestanem mešanju. Končno dobimo enakomerno čistilno tekočino, katero še precedimo skozi žimnato cedilo ali platno in spravimo v steklenico.

Čistimo kvečjemu šele čez nekaj tednov, ko postane čistilo dovolj učinkovito, kar ob takojšnji uporabi ni. To čistilo si pripravljamo torej za poznejšo uporabo. Za 1 hl vina je treba navadno ½ do največ 3 grame suhega, še nepripravljenega ribjega mehurča.

Ako smo na opisani način pripravili 50 gramov suhega ribjega mehurja in gosto, sluzasto, žoličasto čistilno tekočino shranili v 10 enakovelikih steklenicah, je v vsaki steklenici pičlo 5 gramov ribjega mehurja, ker se ga je pri pripravljanju malenkost raztepla. Ena steklenica pripravljenega ribjega mehurja bi zadostovala, računano okroglo 1½ gram »suhega« na 1 hl, za 1 polovnjak (300 l) vina. Tako lahko izračunamo, določimo in pripravimo po-

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Takse — pristojbine												
Tp. 8., t. 2 (objave reklame)	v kolekih: za celo leto v naprej: nova reklama v petih dneh od dneva, ko poteče ali prične reklama (čl. 38, 13, pr.)											
T. 3. oglasi v časopisih	10 v, ki izhajajo dnevno, ki izhajajo poridično, istega dne ali 20 vsakega meseca, preden se oddajo v prodajo 30 (v gotovini)											
Tp. 10. t. 3. (druž. delnice ali akcije)	a) v 15 dneh po vplačilu glavnice (sklepu dr. pogodbe prip. 7) b) če določajo dr. pravila, da se vplačuje glavnica v delih, se plača taksa za celokupni znesek delnic tega dela v 30 dneh, od dne ko bi se bilo moralo izvršiti prvo plačilo prip. 3.											
a) b) (čl. 41, t. 3) pr.	15			15			15				15	
Tp. 11. Zavarov. družbe	Plačati v 15 dneh do dne, ko se je pogodba sklenila											
Tp. 12. pogodbe												
Tp. 12. (prip. 12) dop. preh taksa do 500 Din čes 500 Din	1-31			1-15			1-15				1-15	
Tp. 34 (prip. 3.) gost. računi	Glede prirastkov se računa redno plačevanje po preteku 15 dni, ko se priobči odmera											
Tp. 37 (tekoči računi) čl. 58	se plačuje po želji trimesečno, polmesečno ali mesečno naprej: Mesec se računi za 30 dni (čl. 56, 10)											
Tp. 62. (toč. taksa)	15 Morajo predložiti seznamek v minulem polletju otvorjenih ali tekočih računov											
Tp. 98. (za biljarde)	31 v naprej za polovico leta											
	glede prirastka predno začne obratovati											
Tp. 99a t. 1. vstopnice	15 V kolekih: letno, odnosno v 15 dneh po nabavi biljarda vedno letno takso 200 Din prijavo prvič 20 Din											
Bari in slično	Plačati v 24 urah pred prireditvijo veselice, zabave itd. v gotovini											
99a t. 2. (čl. 103, 102) prav.	5			15			15				15	
Tp. 100 (vozila)	25 vsakega meseca za minulih 10 dni v gotovini											
	28.2.											
Tp. 101 a) (na vozovnice)	31 v mestih (Ljubljana-Maribor) v gotovini, okolica glede prirastkov v 15 dneh, od dne nabave											
b) (železnice-ladje)	15			15			15				15	
Za zapuščine	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
	Plačati v 30 dneh, do vročitvi plač. naloga											

	V m e s e c u												
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
Zemljarina												15.	1.
Zgradarina	(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		
Pridobnina	(1.)		(1.)		(1.)		(1.)		(1.)		(1.)		
čl. 42. II. t. 3.	1. Plačati, ko se izda obrtno dovolilo (k čl. 148)												
čl. 42. II. t. 1a potujoči agenti in trgovski potniki	Plačati najkasneje poslednji dan pred začetkom poslovanja (k čl. 148. 5.) če dovoljenje 1. za več let												
Rentnina — čl. po razporedu	(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		
čl. 73	Sodišče o priliki izročitve izterjatve vsote upniku												
čl. 71	14.			14.			14.				14.		
Družbeni davek	(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		
Uslužbenski davek čl. 99, čl. 100	15.	15.	15.	15.	15.	15.	15.	15.	15.	15.	15.	15.	15.
k čl. 99 toč. 10	15.			15.			15.				15.		
Prirastki čl. 148, odst. 2.	Dospevajo z dnem vročitve plač. naloga; plačati se mora davek (k čl. 146 6) najkasneje v 30 dneh od dneva vročitve odloka (plač. naloga)												
Kazni	Plačati v 15 dneh po pravomočnosti razsodbe												
Davek na neoženjene osebe	(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		
Vojnica	(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		
Davek na poslovni promet (zakon z dne 31. I. 1922) 1%	(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		
a) pavšalisti čl. 10	30.			(31.)	30.		(30.)	30.		(30.)	30.		(31.)
b) knjigaši (obči 1%)	v 14 dneh po opravljenem (izvršenem) prometu (čl. 10. odst. 12 zakona)												
c) čl. 4. odst. zadnji zakona z dne 31. I. 1922	(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		
Skupni davek na poslovni promet; zakon z dne 12. VII. 1930, uredbe z dne 14. III. 1931	(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		(1.)	15.		
a) pavšalisti	pri vplačilih v gotovini ali menicah za pret. mesec												
b) knjigaši (§ 6. zakona čl. 18. uredbe)	20.	20.	20.	20.	20.	20.	20.	20.	20.	20.	20.	20.	20.
	pri vplačevanju po fakturah čez 50 dni po preteku vsakega meseca												
c) za mesece	19.	19.	21.	19.	19.	20.	19.	19.	19.	20.	19.	20.	
	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	
Odkupnina za banov. ceste (D. F. D. 21. (21. 1931 156 859) DM. 3667/31, 1067/9	1.												

trebne odmerke čistila za svoje razmere. Sresko načelstvo Slovenjgradec razglša s svojim odlokom z dne 17. 2. 1932 No. 194/1 da je sresko sodišče v Šoštanju s svojo odločbo z dne 2. 12. 1931 Kps. 184/31/21 prepovedalo Josipu Čuješ, roj. 22. 2. 1903 v Šmar-

ju p. J. zahajanje v krčme za dobo enega leta od 29. 12. 1931 do 29. 12. 1932.

Sresko načelstvo Ptuj razglasa s svojim odlokom z dne 16. 2. 1932 No. 838/2-32, da je okrajno sodišče v Mariboru s svojo odločbo z dne 5. 12. 1931 prepovedalo bratoma Jožefu in Ivanu Matjašič, delavca iz Placerskega vrha št. 67 zahajanje v krčmo za dobo 1 leta, t. j. od 3. 7. 1932 do 3. 7. 1933.

Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah (v izvlečku)

(Dalje.)

Vstopnice za vse prireditve je da izključno ministrstvo za finance oddelek za davke v izdelavo in jih oddaja po podrejenih blagajnah prirediteljem pobirajoč vnaprej poleg zakonske takse tudi stroške za izdelavo vstopnic. Vstopnice se izdelujejo v državni markarnici v Beogradu ob nadzorstvu komisije za izdelavo taksnih vrednostnic, ki se ji v ta namen pridružuje tudi en strokovni višji uradnik oddelka za davke, ki ima iste pravice in dolžnosti, kakor ostali člani komisije.

Pripomba 6. Vsak prireditelj je dolžan prijaviti pristojnemu oblastvu svojo prireditve in predložiti na vpogled dovolilo za prireditve, in sicer:

a) kdor ima stalni obrt, najkasneje v 5 dneh pred pričetkom dela vobče z označbo predstav na en dan;

b) kdor prireja samo občasno prireditve, najkasneje 24 ur pred pričetkom prireditve.

Za pravočasno vložitev prijave je odgovoren imetnik prostorov, odnosno kraja, kjer se prireditve vrši.

Pripomba 7. Na prireditvah, za ka-

tere je predpisana vstopnica, smejo biti samo one osebe, ki so opremljene s predpisanimi vstopnicami.

Brez predpisane vstopnice ne sme biti v lokalu, kjer se vrši prireditve, odnosno na kraju prireditve niti ena oseba.

Zaradi kontrole so posestniki zabave dolžni, hraniti vstopnice do konca zabave, in jih oblastvu na zahtevo pokazati.

Pripomba 8. Z vstopnicami se je založiti pri pristojni davčni upravi med uradnimi urami, vsaj 24 ur pred prireditvijo.

Odmerjene povprečne takse je plačati pri občnih prireditvah 24 ur pred prireditvijo za en dan ali za več dni, pri stalnih podjetjih pa najmanj za 10 dni vnaprej.

Pri prireditvah in prostovoljnih prispevkih se mora o tem obvestiti pristojno finančno oblastvo vsaj 24 ur pred prireditvijo, da more prisostvovati zbiranju prostovoljnega prispevka, na katerega se plačuje taksa takoj po dokončanem nabiranju.

Pri klubih, društvih ali napravah, pri katerih je v plačani članarini obsežena tudi vstopnica k raznim prireditvam, se plačuje taksa praviloma in najkasneje do konca meseca februarja za člane, vpisane med letom, pa tako, drugi dan po vpisu.

Pripomba 9. Za osebe, ki so zavzane postopati po predpisih te tarifne postavke, se smatrajo prireditelji, pri pravnih osebah pa njih zakoniti ali pooblaščenji zastopniki. Če prireja prireditve več oseb, so vse solidarno odgovorne.

Imetnik prostorov ali kraja, kjer se vrši prireditve, je odgovoren za takso solidarno s prirediteljem, če dopusti, da se vrši prireditve brez prijave.

Pripomba 10. Prireditelji, ki svoje prireditve ne prijavijo v določenem roku, ki ne predlože seznamov o prostovoljnih prispevkih ali ki ne ob-

veste finančnega oblastva o vpisanih članih, se kaznujejo v denarju od 500 do 1000 dinarjev.

Prireditelji, ki ne plačajo odmerjene takse v določenem roku, plačajo poleg redne takse še 50% za kaznen.

Prireditelji, ki preprečijo kontrolnim organom pristop v lokal, zgradbo, odnosno na kraj, kjer se vrši prireditve, se kaznujejo od 500 do 2000 Din.

Posetniki, ki ovirajo organe v izvrševanju kontrole, se kaznujejo od 100 do 200 Din.

Pripomba 11. Če se vrši prireditve brez predhodne prijave; če se najdejo v lokalu osebe brez predpisane vstopnice ali če se zasedejo dražji prostori od onih, za katere vstopnice veljajo, če se prodajo vstopnice po višji ceni, ali se prodajo vstopnice državne izdaje, na katerih ni datuma prireditve, se kaznuje odgovorna oseba (prireditelj) z dvakratnim zneskom redne takse.

Za prireditve, ki se vrše brez predpisanih vstopnic, se smatra, da so vsi prostori v lokalu razprodani in se po tem odmeri redna in kazenska taksa.

Pripomba 12. Odločbe od odmeri takse iz te tarifne postavke in razsodbe o kaznovanju izdajajo v prvi stopnji davčne uprave; zoper njih odločbe je dopustna pritožba na finančno direkcijo v 5 dneh.

Odločbe o odmeri takse iz pripombe 3. te tarifne postavke kakor tudi razsodbe o kaznovanju po kaznivih dejanjih izdajajo finančne direkcije in se te vročajo oddelku za davke po uradni dolžnosti. Šele po odobritvi oddelka za davke so te določbe izvršne. Oddelek za davke sme to takso zvišati, če spozna, da je odmerjena v škodo državne blagajne. Plačila odmerjene takse pritožba ne zadržuje.

Pripomba 15. Vse druge doseganje državne doklade se ukinjajo.

(Dalje prih.)

Sanatorij v Mariboru

Gosposka ulica št. 49 - Telefon št. 2358

Lastnik in vodja: primarij dr. Černič, specialist za kirurgijo

Sanatorij je najmodernejšo urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem, tonizatorjem, diatermijo, žarnico „hala“, „enterocleaner“jem

Dnevna oskrba: I. razred Din 120.—; II. razred Din 80.—; III. razred Din 60.—

Izšla je težko pričakovana, že davno nujno potrebna, prekornostna knjiga: „Vinski zakon in kletarski vedež“

z najvažnejšimi, točnimi navodili za pravilno vinsko gospodarstvo s kletarstvom.

XII + 176 strani. Trdo vezana s poštnino vred 50 din.

Za slovenščine nevede zainteresirane v nemškem prevodu brošura (62 strani):

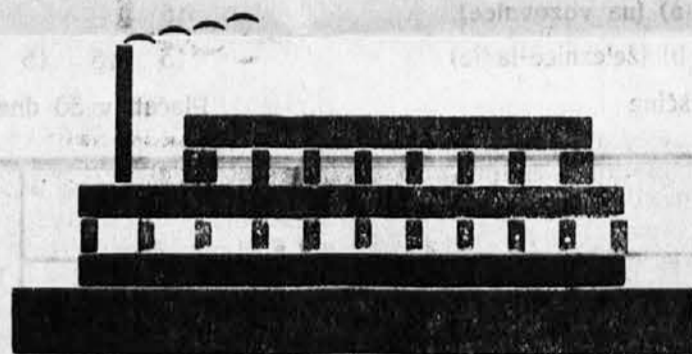
„Das jugoslawische Weingesetz“

Preis — einschließlich Postporto 16 Din.

Oboje v samozaložbi pisca: Andrej Žmavo, Maribor, Gosposka ulica 50.

Položnice — čekovni račun št. 16.086 — so na razpolago.

Nabava se poplača stotero v najkrajšem času, zato < njo ne odlašaj

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor

priporoča svoje prvovrstno dvojno marčno pivo, eksportni ležak in temno pivo, varjeno po bavar-skem sistemu „HERKULES“, „PORTER“ in „BOCK“ vsem cenj. gostilničarjem in gostom

Z odličnim spoštovanjem

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor